

Ebedi Şef Kemal Atatürk

Harp Bulutları BALKANLARA Yayılırken

Türk tarihi baştan aşağı kasırga uğrağı yerdirdir. Türk, her fırtınada kuvvetlerini tazelenmiş, her buhrandan muzaffer çıkmıştır.

Yazan: Ahmet Emin YALMAN

Cumhuriyetin on yedinci yıldönümünü fırtınalı bir hava ile karşıyoruz. Harp bulutları bu saniyede Balkan ufuklarını sarmış bulunuyor.

Kendi hesabına da, başkaları hesabına da barışa kıymet veren bir millet için barışın bozulmasına ait her ihtimal teessürle karşılanacak bir hâdisedir. Hele milli bayramımızı açık ve ferah bir hava içinde kutulamayı elbette isterdik.

Fakat harp bulutlarının Balkanlara yayılması, bizi hiç bir suretle gafil avlamamıştır. Bunu bekliyorduk, hesaba kattık. Çok zararı ona göre hazırlandık. Türkün kuvveti, her fırtınayı vakti ve zamanile görmekte ve ne kadar şiddetli olursa olsun ona sığıp vermek cesaret ve güvenini kendi kendinde bulmaktadır.

Türk tarihi baştan aşağı kasırga uğrağı bir yerdirdir. Dünyanın en mühim geçit yerlerine hâkim olan Türklük, varlığını asırlardan beri türlü tecavüzlere karşı müdafaa etmek vaziyetinde bulunmuştur. Her mücadeleden mutlaka muzaffer çıkmıştır. Her yeni saldırı, onun için kuvvetlerini tazelenmek ve yeni bir varlığa yüklemek vesilesi olmuştur.

Uzak, deniz aşırı bir sahada yapılan Trablusgarp harbi Türkin müşkülden yılmaz iradesine ve sebatına parlak bir imtihandır. Balkan harbini sırf politika ihanesi yüzünden kaybettik. Fakat bu hezimetten sonra bir Çanakkale harikası yaratmanın yolunu bulduk. Cihan harbinden sonra tamamen ezilmiş, silahımız elimizden alınmış bir halde iken istiklâl harbi mucizesiyle bütün dünyanın gözlerini kamaştırdık.

Bugün elbette nazik dakikalar yaşıyoruz. İtalya ile Yunanistan arasında harp hali başlamasını artık bir tehdit ve yıldırma vatanı diye karşılamaya imkân yoktur. Şarki Akdeniz ve Süveyş üzerinde hâkimiyet için kopması aşkama sabaha beklenen mücadelenin ilk sahnesi Yunanistan olacağını son zamanlarda pek çokları tahmin etmişlerdi. Yunanistan işgal edilirse Yugoslavya ember içine alınmış olacak, Bulgaristan iki taraftan tehdit edilecek tereddütlerine nihayet vermeye çalışılacak, bu tecrid hazırlarından sonra bizim ve Sovyetlerin üzerine tazyik yapmaya çalışılacaktır. Demek ki Balkanlar, bugün dünya hâdiselerinin baş sahnesi halini almıştır.

İstikbal bizim için neler saklıyor? Fasilasız surette varlık, istiklâl ve saadet saklaması için biricik yol, en şiddetli mücadelelere ait ihtimalleri iptidadan göze almaktır ki bunu zaten yapmış bulunuyoruz. Atatürk, memleketin yarınuna ait ihtimalleri, hiçbir zaman pembe bir barış havası içinde rahat ve sürekli bir inkişaf diye karşılamamıştır. Gençliğe olan hitabesi içinde en korkunç ihtimaller sıralanmış ve gençliğe, icabında bir saniye bile yılmadan bunlarla mücadele etmesi vasiyet edilmiştir.

Fırtına karşısında Türk milleti kadar azim ve metanet duyabilecek bir millet tasavvur edile-

(Devamı 8 inci sayfada)

Millî Birliği Yeryüzünde Örnek Olan Milletimizin Böyle Binlerce Bayramı Şevkle Kutlaması Mukadderdir

Ankara, 28 (A.A.) — Cumhuriyet Bayramının açılış töreni münasebetiyle Başvekil Dr. Refik Saydam bugün radyoda aşağıdaki nutku söylemiştir:

"Aziz vurttaşlarım,

On yedinci Cumhuriyet Bayramımızı kutlama törenini açıyorum.

Dünyanın karanlık, karışık hali karşısında, milli birliğin güvenli ve hür havası içinde yaşayan Türk milletine büyük bayram kutlu olsun.

Bu mes'ut anda, Cumhuriyetimizin bânisi, milletimizin kurtarıcısı Atatürk'ün mânevi huzurunda, Türk milleti adına, minnet ve tâzimle eğiliyorum.

Ve yine, Türk milleti adına, emrinde olmanın ve toplanmanın verdiği gurur ve zevk içinde, Millî Şefimiz Cümhurreisimiz İsmet İnönü'ne sarsılmaz bağlılığımızı teyit eyliyorum.

Millî mücadelesi kadar, milli birliği de yer

yüzünde örnek olan milletimizin, böyle binlerce bayramı şevkle kutlaması mukadderdir.

Yurttaşlarım,

Türkiye Cumhuriyetinin her yılının, milletçe yeni bir hamle ve başarının kaynağı olduğu hepinizce malumdur. Cumhuriyet ve inkılâp rejimimizin geçen yıllar içinde, dahili ve harici hayatımızda, içtimai ve medenî âlemimizde temin ettiği feyiz ve eserleri, vatandaşlarımıza sadece hatırlatmakla iktifa edeceğim. O eserler, her sene büyüyor ve büyüyecektir. O inkılâplar hızını almış, değişmez yollarında emniyetle yürüyor ve yürüyecektir.

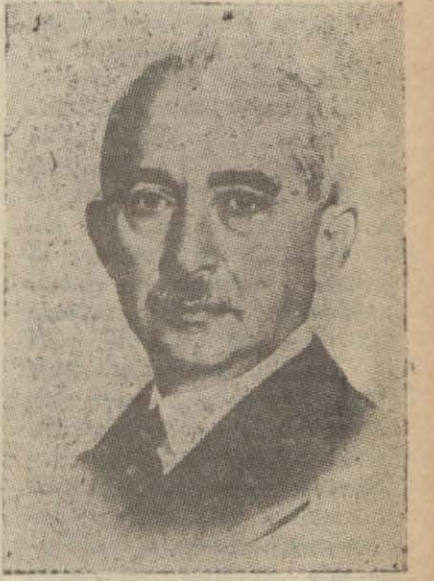
Dünya ahvalinin, gittikçe artan vahameti karşısında, Türk milletinin gösterdiği olgun ve asil birlik, sükûn ve vakar, istiklâl ve şeref aşkı, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da, en büyük emniyet silâhımızdır. Bu güvenle istikbale bakıyoruz.

Yurttaşlarım,

Bayramımızı, büyük bir huzur, ve emniyet içinde idrak ediyoruz. Her Türk vatandaşının da her zaman ve her vaziyette fikren huzuruna ve kalben emniyetine güveniyoruz. Kudretinden emin, istiklâlini müdafaa tereddüdü olmayan bir milletin fertleriyiz. Sulh ve insanlık aşkımız kadar, ordularımızın kıymetine ve kahramanlığına, milletimizin müdafaa kudretine, ve hudutsuz fedakârlığına dayanan irade azimimizi de dünya bilir.

Aziz vatandaşlarım,

Geçen sene de size söylediğim gibi, dünyanın en buhranlı bir devrinde her vakitten daha kuvvetle hakkına güvenen, ne harici ne dahili bir ızdırabı olmayan bahtiyar bir milletin fertleri olduğumuzu düşünerek 17 nci Cumhuriyet yıldönümünü neş'e ile geçirmenizi bütün kalbimle temenni ve Cumhuriyetin 17 nci yıldönümü bayramının başladığını ilân ederim..

Millî Şef İsmet İnönü

YUNAN Milleti Silâha Sarıldı

İtalyan Ültimatomuna
Cevap Veriyorlar :

İstiklâlimizi
Çiğnetmeyiz !

Karada, Denizde,
Havada Çarpışmalar

İngilizlerle İş Bera-
berliği Kuruluyor

Gecenin üçünde Yunanistana
bir İtalyan ültimatomu...

Tipki bir adamın evine gece
baskını yapılır gibi...

İtalyanın istekleri: Harbin devamınca bütün stratejik noktaların işgali, yani Yunan varlığının ve istiklâlinin yok edilmesi...

Metaksas soruyor: «Hangi noktalar?» İtalyan sefirinin cevabı: «Bilmem» yani her nokta... Metaksas ültimatom müddetini beklemeye lüzum görmüyor. «Derhal harp!» diyor.

Her tarafta kahramanca Yunan müdafaaası... İtalyan tayyareleri Atina civarını dövrerken Atina sokaklarında halk ellerinde Yunan, Türk, İngiliz bayraklarıyla İtalya aleyhinde nümayişler yapıyorlar. Beşinci kola mensup İtalyanlar da tevki olunu-

Hudutlardaki muharebelerde şiddetli Yunan mukavemeti, İtalyanlar ağır zayıfla ancak bir hudut karakolu alabiliyorlar. Korfoya taarruz teşebbüsü püskürtülüyor.

İtalyanlar Patrasa, Korfoya, Korint kanalına, Atina civarına taarruz ediyorlar. Yunan tayyare dâfi topları ateş açıyor. Düşürülen İtalyan tayyareleri var.

İtalyanlar her yerde püskürtülüyor, bir rivayete göre Yunanlar İtalyan battını yaparak on üç kilometre Arnavutluk arazisine sokmuşlar.

Vekillerimizle Mülâkatlarımız

Hariciye Vekilimizle mülâka
üçüncü sayfamızda

Adliye, Dahiliye, Nafia, Maliye
Maarif, Ziraat Vekilleriyle mülâ
katlarımız 4, 5, 6 ncı sayfalarda

Cumhuriyet bayramı münasebetiyle memleket işleri hakkında okuyucularımızı aydınlatmak için en esas membalara başvurduk. Başmuharririmiz bu maksatla Ankara'ya giderek vekillerimizle, kendi vekâletlerinin işleri hakkında mülâkatlar yapmıştır. Bu mülâkatların bir kısmını bugünkü sayfamızda, gerisini yarınki sayfamızda bulacaksınız.

Benim Görüşümle:

Cümhuriyet On Yedi Yaşında

Mustafa Kemal'in kurmuş olduğu Türk Cümhuriyeti on yedinci yılını idrâk ediyor. Yirmi yaşına basan gençlerimizin vatan toprağında başka bir rejimin hüküm sürdüğünü hayal meyal bile hatırlamazlar. Cümhuriyet ağacı vatan toprağına artık derin, en şiddetli fırtınalara da mehabette göğüs gerecek şekilde kök salmıştır. Bu on yedi yıl içinde başarımız işler gözden geçirilince şu daha müphem olabiliyor; bu bahiste daha çok yol katetmek kabildi; bu davayı şimdiye kadar kökten halledebilirdik. Tazimde muhakemeler yürütüp tefsirlerde bulunmak kabildi ve bunların doğru olması da mümkündür. Fakat bu on yedi yıl bir küll halinde alarak eski devirlerle mukayese ederek, özveatanın bu kadar düşünülmesi, memleket davaları üzerinde böyle titenilmiş ve her sahada bu derecede müsbet neticelere varılmış bir başka zamana tesadüf edilmeyebilir.

Aziz Cümhuriyetimizin on yedinci yılını sulha kavuşmuş

bulunan, hiç değilse sulha kavuşacağı zaman yaklaşmış kanaatini veren bir cihan ortasında tesid edemediğimize ise müteessir bulunuyoruz. Harbin daha ne zamana kadar süreceği ve melun ateşin daha kaç memleket ve kıtaya sıçrayacağı kalın bir esrar perdesi örtüldü. Fakat biz, müsterih ve sakin bekliyoruz. Şeref ve namusumuz uğrunda damarlarımızdaki kanın akması lazımsa bu kanı son damlasına kadar akıtmaya hazır olarak bekliyoruz. On sekiz milyon Türk teker teker biliyor ki başımızdaki adam bu kanın akması için mümkün olan herşeyi yapacaktır. Şeref ve istiklâlimizi korumak için başka bir çare kalmadığı gün, ancak o gün, vatan uğrunda haklarımızı bizden isteyecektir.

İsmet İnönü; tarihimizin şanlı devirlerinden birinde bir yeniceği ağzından çıkan şu hitaba, bütün insanlık tarihini bu en çetin gününde herkesten, her şeyden daha layıktır:

Git dediğin yere gidecek, öl dediğin yerde öleceğiz!

NAHİD SİRRI

Eminönü Halkevinin Yeni Binası Açıldı

Dün öğleden sonra yeni yapılan Eminönü Halkevi binasının açılma merasimi yapılmıştır. Vali Doktor Lütfi Kırdar, Harp akademisi komutanı korgeneral Ali Fuat, Vilâyet ve Parti erkânının hazır bulundukları bu merasime evvelâ Halkevinin eski binası dahilinde tesis edilmiş olan fotoğraf sergisinin küşadile başlanmıştır. Hüsnü Cantürk, İhsan Erkiç, Suat Tetik ve İlhan gibi sanatkarların 240 parçasını teşkil eden sergide beynelmilel müsabakalarda bile iyi derece kazanabilecek mahiyette değerli eserler görülmüştür. Yeni binada Şehir bandosunun çaldığı İstiklâl marşını müteakip Vilâyet C. Halk Partisi idare heyeti reisi Reşat Mimaroglu söz almış, hükümet ve partinin Halkevlerine tahmil ettiği vazifeleri tibaruz ettirdikten sonra evlerin bu vazifeyi yapmak için gösterdikleri mesaiden bahsetmiştir. Reşat Mimaroglu sözlerini Ebedî Şefin ruhlarını taziz ve Milli Şef İsmet İnönü'ne karşı bütün millete beslenen saygı ve sevgiyi ifade etmek suretiyle bitirdikten sonra kapıdaki kurdeleyi kesmiştir. Merasimde hazır bulunanlar binayı gezmişler ve beş yüz kişilik müsamere salonuna girmişlerdir. Sahnede mevzu kürsüde söz alan Eminönü Halkevi reisi Doçent Yavuz, Halkevlerinin vazifelerinden bahsederek bu evlerin kültürel, sosyal ve milliyetçilik bakımlarından olan ehemmiyetini anlatmıştır. Yavuzun nutkundan sonra Halkevi orkestrasının konseri dinlenmiş ve davetlilere limonata ve pasta ikram edilmiştir.

Cerrahpaşa Hastahanesi Genişletildi

Cerrahpaşa hastahanesi için şimdiki binanın deniz tarafında yeni ve modern bir poliklinik yapılmıştır. Yeni bina için 70 bin lira harcanmıştır. Çarşamba günü yeni müessesenin küşat merasimi yapılmıştır. Şimdiye kadar bütün mürettebatlar eski hastahanein alt kısmında kabul ediliyordu. Bundan sonra hastalar yeni polikliniğe muayene edileceklerdir.

Dobruca'dan Göçmen Geldi

Dün Romanyadan 680 kadar muhacir gelmiştir. Gelenlerin ekserisi Romanyadan Bulgaristana geçen Dobruca Türkleridir.

Evvelki geceyi Kavalarda geçiren irtaklarımız dün sabah ıskân mevkilerine sevkolunmuşlardır.

Millî Müdafaa Vekili Vali ile Görüşü

Şehrimizde bulunmakta olan Millî Müdafaa Vekili Saffet Arıkan dün öğleden evvel Vilâyet'e giderek Lütfi Kırdar'a görüşmüştür.

BÜYÜK TÜRK MİLLETİ

En hakikî bir inançla yarattığın, yaşattığın ve yaşatacağın bayramın kutlu olsun.

M. Nuri ÇAPA

Portakal Yetiştirilen Çiftlik

— Bu prilanta madenine yakın bir çiftlik satın alınmıştır. Portakal yetiştirilen bir çiftlik... Topladıkları taşları portakal içlerine yerleştiriyorlar. Sonra sandıkları koyarak Covent Garden'e gönderiyorlar. Birçok sandıklardaki portakallar adı portakal, fakat bazılarında hususi işaret var ve bunların içlerinde prilanta saklı...

Bu sandıklar evvelâ Melletsohn'un dükkânına geliyor.

— Melletsohn da kim?

— Covent Gardende loptan meyva satan bir dükkân ki, bunun asıl sahibi dostumuz Van Blonddur. Böyle kaçak gelen prilantalar tabii ona ucuza mal oluyor. Bir taraftan portakal, bir taraftan kaçak elinas ticareti yaparak bol para kazanıyor. Fakat bu paraların üzerine oturuyor. Para kazanmaya da bir türlü doyamıyor. Çünkü bir merak var: Operada artist güzel Kriska'ya doymaz gözünü döyürmek... Bu kadının prilantaya karşı deşetli bir zaafı var. Tek taş ve elmasa doyamıyor. İşte kadının bu hırslı tutumunu Van Blond her şeyi basıyıyor. Hatta cinayetin her nevini işliyor.

Evans birkaç defa dinliyordu. John devam etti:

— Evet, Van Blond bu kaçakçı ve cıvıltı başlıdır bu muhakkak... Hatta aralarında parola da Faust operasının (Elmaslar) parçası... Tam da maksada uygun bir parça...

Bu çetnenin efradı birbirlerini tamnak için küçük parmaklarına birer prilanta yüzük takıyorlar. Bu aşkım buradaki insanların birçoğunda bu işaret görülmektedir. Van Blond aşkıda değil mi?

— Evet, maden suyu içerek bir masada oturuyordu. Bütün bunları bildiğimiz öğrenince halini görmek isterim.

— Bütün bu söylediklerimi isbat edecek birçok delilleri onun hususi mağazasında bulabilirsiniz.

Evans genç adama takdire ve gıpta ile bakıyordu:

Şehir ve Memleket Haberleri

Cümhuriyet Bayramımız Başvekilimizin Nutku ile Açıldı

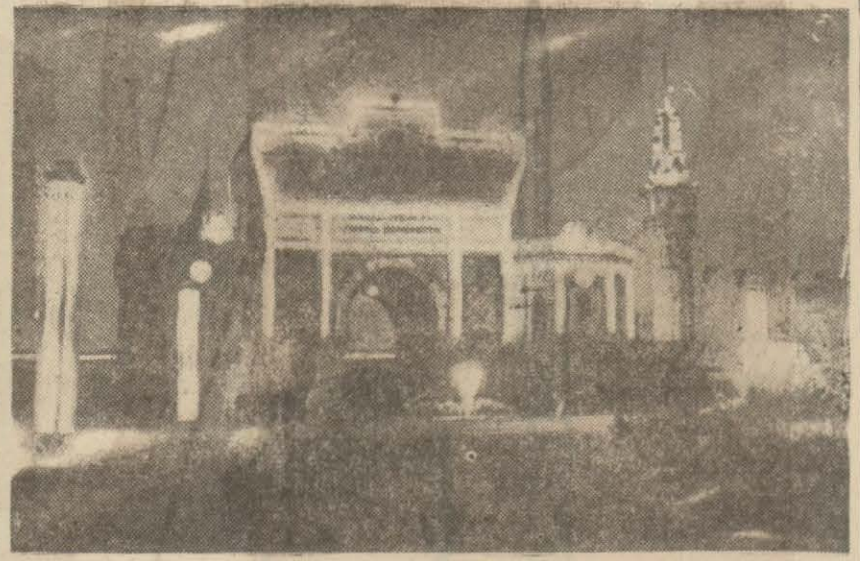
Bugün Memleketin Her Tarafında Bayram Büyük Merasim ve Coşkun Tezahüratla Kutlanıyor

Dün saat 13 den itibaren Cümhuriyet bayramımızın on yedinci yılını idrâk etmiş bulunuyoruz. Dün Başvekil Doktor Refik Saydam radyoda Türk milletine bir hitabede bulunarak bayramı açmıştır. Bugün de bayramın merasim ve kutlama günüdür. Bütün yurdun içinde bugün Türk milleti coşkun tezahürlerle Cümhuriyetin bânisi Büyük ve Ebedî Şef Atatürk'ü anıyor, onun manevi huzurunda hürmetle eğiliyor. Türk gençleri yine bugün sevgi ve saygı hisleriyle dolu kalblerinden fıskıranı "var ol" avazıyla Cümhuriyetin büyük korucusu İsmet İnönü'nün önünde dinç ve zinde vücutlarından yükselen başlılarla kendilerine emanet edilen Cümhuriyeti kanlarının son damlasına kadar müdafaa edeceklerine and içiyorlar. Türk birliğinin timsali olan İnönü'nün önünden bugün on sekiz milyon Türkün maddi ve manevi varlığının timsali olan güzide gençlik vakur adamları, kalbleri iman ve güvenle dolu olarak geçiyor. Bugün Türk milletinin kutladığı bu saadet ve istiklâl bayramını biz de bütün okuyucularımıza kutlarız.

Ankara'da yapılacak merasim Bugün saat 12,15 de Ankara'da Büyük Millet Meclisinde Milli Şef ve Cümhuriyetimizin İnönü tebrikleri kabul edilecektir. Büyük geçitresimine saat 14,45 de başlanacaktır. Cümhuriyetin ilân edildiği saat olan 20,30 da toplanarak atılacak ve herkes olduğu yerde bir dakika durarak Ebedî Şef Atatürk'ün ruhunu taziz için sükût edecektir. Gece Cümhuriyet Halk Partisi tarafından Ankara Palas ve Halkevinde balolar verilecektir.

Şehrimizde yapılacak merasim Vali ve Belediye Reisi Dr. Lütfi Kırdar bugün saat ondan on bir kadar Vilâyet makamında hükümet namına tebrikleri kabul edecektir. Şehrimizde bulunan konsoloslar tebrik merasimine resmî kıyafetlerle iştirak edeceklerdir. Valimiz bu merasimi müteakip vilâyette hareket ederek Taksim'e gidecektir. Saat tam on bir buçukta vali ve merasim komutanı Taksime toplanarak bulunacak olan bütün teşekküllerin bayramlarını tebrik ettikten sonra bando tarafından çalınacak İstiklâl marşı ile merasime başlanacaktır. İstiklâl marşını ve şeref direğine şanlı bayrazımızın çekilmesini müteakip hazırlanan tribüne avdet edilecek ve geçit resmine başlanacaktır.

Tribün önünden evvelâ merasim komutanı geçecek, onu sırasile diğer teşekküller takip edeceklerdir. Bu aşkım şehirde mevcut bütün Halkevlerinde eğlenciler tertip edileceği gibi gece de muazzam tezahürat yapılacaktır. Halk hatipleri bugünden itibaren şehrin muhtelif semtlerindeki kürsülerden halka hitap ederek rejimin ehemmiyetini ve bu de-

Dün gece şehrimizde bayram tenviratından: Beyazıt meydanının görünüşü

virde yapılmış olan bütün eserlerin kıymet ve mahiyetlerini tibaruz ettireceklerdir.

Bayramda tren ve vapur seferleri Bayram münasebetiyle Ankara'ya gidecek yolcuların fazla olacağını nazarı itibara alan Devlet Demiryolları idaresi hususi bir tren kaldırabilmek için tertibat almıştır.

Adalar ve Kadıköy hattına ilâ-

ve vapur seferleri konmuştur. Dün akşam olduğu gibi bu akşam da Köprüden saat 13,30 da Kadıköy ve tekmil adalara, 14,30 da da Haydarpaşa ve Kadıköyden de saat 14 de Köprüye ilâve seferler yapılacaktır. Şirketî Hayriye de bayram için bir gece seferi yapacaktır.

İstanbul Vilâyeti Dahilinde Son Yıl İçinde Yapılan İşler

Ziraat, Maarif, Belediye ve Evkaf İdareleri Büyük Faaliyet Gösterdiler

Cümhuriyetin on yedi yıllık feyizli devresi içinde yurdun her köşesinde olduğu gibi İstanbul hudutları içinde de bulunan yerlerde de kültür ve imar bakımlarından yeni ve esaslı hareketlere geçilmiş, bir çok tesis yapılmıştır.

Ziraat İşleri

İstanbul Ziraat müdürlüğü son bir sene zarfında Halkalıda bir tavukluk müessesesi kurmuş, Büylükde rede de modern bir meyva istah tasyonunu tesis etmiştir.

Beykoz'daki fidanlıklar, Kartaldaki mandallı fidanlığın azami randıman almıştır. Bakırköyde meyvasız ağaç fidanlığı ile Kâğıthane'de, Yalovada tesis edilen aynı tipteki fidanlıkların halka büyük faydaları olmuş, bundan başka Edirne asfalt yolu üzerindeki sahalarla Büyük dere - Sarıyer ve Beykoz - Paşabahçe sirtları, Beşiktaş - Ortaköy yolu ile Edirnekapı - Rami asfalt yolları güzergâhları açılmıştır.

Maarifte inkıla

Halen İstanbulda 430 ilmektepe vardır ve bu mekteplerdeki 1883 müallim 72973 talebeyi okutmaktadır. Bunlardan başka seksen dokuz ekalliyet mektebi ile orta mektep ve lise vardır.

Cümhuriyetin ilân edildiği 1923 senesinde İstanbuldaki mektep ve ta-

lebe vaziyetleri bugünkünden üçte birine nispetinde idi.

1939 yılı içinde İstanbulda 1 milyon 610,921 liralık yol, caddelerin açılması için 1,367,855 liralık ta istiklâl yapılmıştır. 1939 da yalnız pasif koruma işleri için 200613 lira sarfedilmiştir. Aynı sene içinde yapılan inşaat işlerine sarf edilen paranın miktarı 344778 liradır. Şehirdeki muhtelif belediye hastahanelerine sevk edilmek için tedavi edilen hasta adedi 312791 olduğu gibi ayakta tedavi görenlerin sayısı da 103109 dan ibarettir. Bütün bunlardan başka, belediye İstanbulda mevcut bütün spor teşekküllerine 332,839 liralık yardım da bulunmuştur.

Evkaf idaresinin on yedi senelik devre içinde gösterdiği faaliyet te zikre şayındır.

İdare İstanbulda mevcut ve tarihî kıymetleri bulunan Süleymaniye camii ile Sultan Selim, Mihri mahmut Paşa, Kılıç Ali Paşa, Eyüp, Sultanahmet vesaire gibi bir çok tarihî eserleri tamir ettirmiştir. Yeni postahane karşısında yeni Valde hanı geçen yıl inşa edilmiştir. Evkaf idaresi Yenibahçedeki Guraba hastahanesini de gerek tesisat ve gerek hastalar tedavi bakımlarından İstanbulda mevcut bütün hastahanelere faik vaziyete sokmuştur.

SİYASİ İCMAL

İtalyanların Yunan Varlığına Tecavüzleri

Yazan: M. H. ZAL

Faizlerin Romaya yürüyüşlerinin yıldönümü pazartesiye bırakılmıştır. Evvelki günkü telgraflarda buna müphem sebepler gösteriliyordu. Bu arada pazartesi sabahı şarki Akdenizin yeni bir sahnesinde yeni hareketler başlamıştı. Esasen Yunan hududundaki hadiseler hakkında yine dün sabah gazetelerine geçen haberler de yeni hareketlerin mahiyeti hakkında ilk kokuyu veriyordu.

Beklenen şey çıktı. İtalyanların Atina sefiri pazarı pazartesiye bağlayan gecenin içinde General Metaksas ziyareti ederek bir nota verdi. Notada Yunanistan bitarafılığı bozma, İngiltereye üsler vermek, İngiliz gemilerine Yunan iç sularında dolanmasına meydan bırakmak ve Arnavutluğa hücum hazırlanmış bulunmakla itham ediliyor ve İtalyan - İngiliz birliğinin devamına İtalyanların Yunanistan'da bazı stratejik noktaları işgal edilebilmesi ve Yunan ordusunun bu işgale mukavemet göstermemesi isteniyordu.

General Metaksas'ın bu notaların neden ibaret olduğu hakkındaki sualine sefir: "Bir miyorm" cevabını vermiştir ki bundan çıkan mana Yunanistanın tam bir suikaste ve işgale uğrayacağı ve varlık ve istiklâlinin tehdit altına düşeceği yolunda idi. General Metaksas da tam kendisinin bekleyecek azim ve kararlı işi bu manâda almış ve notanın İtalya ile Yunanistan arasında bir harp vaziyeti yaratmış derhal İtalyan sefirine söylemiştir.

Kahraman Yunanistanın en küçük bir tereddüt göstermeden istiklâlini müdafaa için tam bir şevk ve cesaretle silaha sarılması dünyanın her tarafında derin bir hayranlık uyandırmaktadır.

İtalyanın tecavüzü için gösterdiği vesileler tamamlanmış, bu vesileler arandığını pek iyi bildiği için harbin başından itibaren bitarafıya büyük bir titizlikle riayet ediyordu. Kendi halinde yaşamaktan başka birşey istemiyen bu kahraman millette ve onun, tarihini inkılaşlarına sahne olan yurduna yapılan tecavüzü dünyanın her tarafında derin bir nefret uyandıracaktır. Yunanistana komşuluk ve kardeşlik bağları ile bağlı bulunan memleketimizde bu teassür her yerden fazla olacaktır.

Yeni Tetrikamız

Kozmopolitler

YAZAN:

NAHİD SİRRI

(Mavi Portakal) romanı bir iki güne kadar bitiyor. Roman süzünümünde Nahid Sırrının (Kozmopolitler) adı millî bir romanın bulucasıdır. Nahid Sırrı bu romanında bütün bir millet insanı hayatını çok ince görüşlerle tasvir etmiştir. Roman hem hareketlidir, hem de bütün teferuatı çok iyi yazılmış, işlenmiştir. Bunu izlemek ve alaka ile takip edeceğinize şüphesiz yaktır.

Cihangir ve Nevcihan

Mis Nilla Kük tarafından yazılan bu zetemiç için yazılmış olan bu tarihin romanını şimdiye kadar çıkan bir kısmın hulâsasını, millî bayram münasebetiyle gazetemiz okuyacak yeni kâğıtlar için neşrediyoruz. Nilla Kük'ün eseri bir roman olmakla beraber ihtiva ettiği bütün malumat, hattâ bir kısmı mükâlemeleri tarihten alınmıştır. Amerikalı muharrir, Cihangir ve Nevcihan aşk romanını bir sinema senaryosu haline koymak için Hindistanda senelerce tetkikler yapmıştır. Bize yazdığı eser, bu tetkiklerin mahsulüdür. Romanın bundan sonraki kısımlarında çok heyecanlı sahnalar vardır.

MAVİ PORTAKAL

YAZAN: WILLIAM J. MAKIN ÇEVİREN: REZZAN AE. YALMAN

— 45 —

— Teşekkür ederim, Mister John, aşağıya gidip tevkiflere başlanmalı. Siz de benimle gelin misiniz?

John gülerdi:

— Hayır... Teşekkür ederim, dedi. Ben burada kalıp birkaç portakal soyuyorum. Sizi burada beklerim. Çabuk geliniz de dâhâ konuşalım.

Yarın saat sonra Evans yukarı çıktığı zaman John'u yine portakal soyarken buldu:

Yanında bir yığın çakıl taşı vardı. John sordu:

— Zehi nasıl oldu?

— Yarın mühtün değil, Bir haftada gecer.

— Ya Van Blond?

— Karakola gitti. Mâsum olduğunu iddia ediyor, sonuna kadar bîb yapıyor.

John başını sallıyordu:

Bu çakıl taşlarla mâsum olmadığımı gösterecektir. Evans, azizim, buraya şu taşların başına birisini bırakalım, bu olanda mühtün bir şerh var.

— Kıpıya iki adam bırakacağız. İki tane de merdiven başında bekliyoruz.

— Şu halde biz gülebiliyoruz.

Odadan çıktılar. John çakıl taşlarından birkaç tanesini cebine almıştı. Müdürlük odasına girerek üzeri yattı.

Evans, bu hareketine hayretle bakıyordu:

— Nereye gidiyorsunuz? Diye sordu:

John gülerdi:

— Size bir yıl göstermek istiyorum, Evans. Marşmonun telefon ederken nasıl katledildiğini şimdi öğreneceksiniz.

Evans genç adama takip etti. John müdürlük odasındaki pencereden dışarı baktı. Covent Garden mahallesinin damlarında dolanmaya başlandı. Arı sıra ayakları kayıyor, duvarlara bacalara tutunuyorlardı. Aradaki dar sokakları da damdan dama geçtiler. Nihayet açık bir pencereye vardılar. John içeri daldı. Müfettiş Evans da sağ salım hedefe varmış olduğuna sevinerek memnuniyetle pencereden içeri girdi.

Damlarda dolamaktan pek hazzetmemişti. Bu on dakikalık gezinti ona kâfi gelmişti. Daha fazla uzatmak istemiyordu. John odada elektrik düğmesini bulup ta ağıca Evans hayretle: on nufaralı meşhur dairedede olduklarını gördü. Kendini hemen bir rahat koltuğa atarak:

— Çok yorulmuş, dedi.

— İşte azizim, Evans, zenci bu yoldan gelip bu odada Marşmon'u öldürdü.

John sessizce bir gülecek dolap açtı. İçinden iki bardakla bir şişe viski çıkardı. Bardakları doldurdu. Bir tanesini müfettişe uzatarak:

— Bir de sigara içerseniz tamamı keyif olur, dedi.

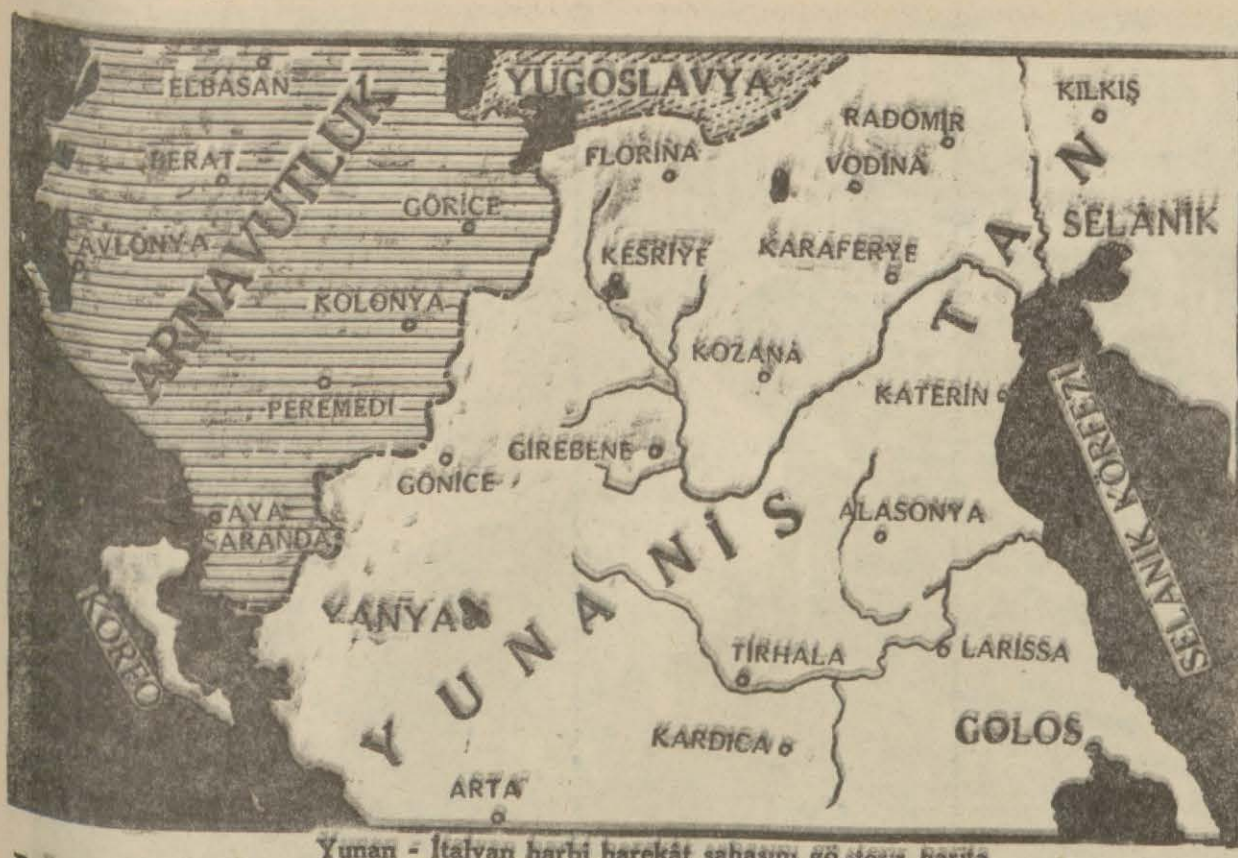
Beş dakika sonra Evans kendine geldi. Dinlenmiş ve nefes almıştı. Artık konuşabilecek hale gelmişti:

— Azizim, John, dedi. Biliyor musunuz ki, polise çok yardımınız dokundu. Bütün bu Covent Garden cinayetlerini meydana çıkartan, karışık düğümleri çözen siz oldunuz. Bunu hiç unutmuyacağım.

— Teşekkür ederim, Evans. Bir viski daha içermisiniz?

— Fakat... Bütün bunların arasında anlamadığım ve öğrenmek istediğim bir nokta var.

(Arkası var)

Yunan - İtalyan harbi hareket sahalarını gösteren harita

Yunan Askeri Arnavutluğa Girdi

Yunan - İtalyan
donanmaları arasında
Muharebe Oldu

Atina, 28 (A.A.) — Bir noktada Yunan kütahları, İtalyan müdafaa hattını yararak 13 kilometre derinliğe Arnavutluk topraklarına girmiş olmaktadır.

İtalyan tayyareleri Korenti ve kralın yazlık sarayını bombalamak istedi.

Atina, 28 (A.A.) — Yunan gazetelerine göre, çok yüksekten uçan 16 İtalyan bombardıman tayyaresi Korenti ve kralın yazlık ikametgahını bombardıman etmek istemişlerdir.

Eilen avcı tayyareleri ve hava taşı bataryaları tarafından püskürtülen mermilerdir. Korente hasar yoktur.

Korenti üzerinde büyük bir hava muharebesi oldu.

Atina, 28 (A.A.) — Korenti kanalı üzerindeki meşhur köprüye varmazca tebebbüs eden İtalyan tayyareleri, şiddetli bir hava muharebesine iştirak etmişlerdir.

İtalyanların Korfoya ihraç hareketleri akim kaldı.

Newyork, 28 (A.A.) — Belgrattan bildirildiğine göre, Korfo civarında, İtalyanların akim kalan ihraç tebebbüsü esnasında Yunan - İtalyan donanmaları arasında bir muharebe olmuştur.

İngiliz Donanması Yardıma Koşuyor

Londra, 28 (A.A.) — İngiliz deniz cüzütamlarının Yunanistanın yardımına gitmek üzere yolda bulundukları öğrenilmiştir.

YUGOSLAVYA Bitaraf Kalacak

Bulgaristan Hava Tehlikesine Karşı Tedbirler Alıyor

Belgrad, 28 (A.A.) — Salahiyyetler siyasi mahfildere göre, Elen - İtalyan harbi karşısında Yugoslav hükümeti, komşularla birlikte işbirliği yaparak Balkanlarda sulhun muhafazasına devam edilecektir.

Yugoslavya hükümeti, istikbalde de bitarafa riayet edeceğini ve edileceğini ümid etmektedir.

Bulgaristan tedbirler alıyor.

Sofya, 28 (A.A.) — Harbin başladığından beri ilk defa olarak bütün Bulgaristanda hava tehlikesine karşı katı tedbir alınması emredilmiştir.

Geceleri ışıkların tamamı söndürülmüş, bulunmasını temin etmek için, halk lazımgelen tedbirlerin hepsini almakla mekelidir.

Muhtemel tehlike işaretleri kilise çanları ve anavard dükkeri tarafından verilecektir.

Amerikada tesir.

Newyork, 28 (A.A.) — Newyorktan gelen bir Roosevelt, derhal evvelce almış olduğu bütün randevileri iptal etmiş ve Hariciye Nazırı B. Hull, hazine nazırı B. Morgenthau ve baş müddetumum Jakson ile Yunanistan meselesi hakkında telefon muhaverelerinde bulunmuştur.

Vashington, 28 (A.A.) — B. Hull gazetecilere yaptığı görüşmelerde, Amerika Birleşik hükümetinin, har-

(Devamı 8 inci sayfada)

YUNAN Müdafaa Kuvvetleri

Yunanistanın Yarım
Milyon Askeri,
300 Tayyaresi Var

Ordu İçin 4 Senede
12,000,000,000
Masraf Edilmiştir

İtalyanlar tarafından ani ve hak-

sız bir tecavüze uğrayan cessus ve kahraman Yunan milletin ordu -

sunda talim görmüş yarım milyon asker vardır. 4 ağustos 1936 tari-

hindenberi Yunan sükkun ve kalkın-

ma hareketine rehberlik eden Gene-

ral Metaksas birinci sınıf bir asker-

dir. Harici tehlikeleri vakit ve za-

manında görmüş ve Yunan müdafaa

kuvvetlerini gerek miktarda, gerek ta-

lim ve kalite, gerek teçhizat itibari-

le şimdiye kadar hiç yaklaşılmadığı

bir seviyeye çıkarmıştır. Metaksas

dört senelik idaresi esnasında

Yunanistan müdafaa kuvvetleri için

12,000,000,000 drahmi masraf etmiş-

tir. Bunun 6,616,000,000 drahmi or-

duya, 3,479,000,000 drahmi hava kuv-

vetlerine, iki milyar drahmi de don-

anmaya gitmiştir. Yunanistanda hiç

yüz kadar harp tayyaresi ve iki yüz

kadar da hava hücumuna karşı de-

fi topu vardır.

Donanmasında son sistem iki des-

troyer vardır ki, Kral Jorj ile Krallık

Olğadır. İngiltereye sipariş edilen

aynı sınıftan diğer iki destroyer hen-

üz teslimanlanmamıştır. Donanmanın

büyük zirhisi otuz seneye yakın bir

ömürü olan Averofftur. Daha yeni bir

kruvazör olan İliyi İtalyan denizal-

ti gemileri sulh zamanında bir sul-

Yunanistanda Umumi Seferberlik

İtalyan Oltimatomu
Reddedildi

Atina, 28 (A.A.) — Atina ajansı bildiriyor:

Bu sabah saat 3 de, İtalyanın

Atina elçisi Sinyör Grazi, hükü-

met reisi General Metaksası ziya-

ret etmiş ve kendisine uzun bir

nota tevdi etmiştir.

Bu notanın gereği, Yunanistan-

ca kabili kabul görülmüştür.

Malum olan yegâne nokta, İtal-

yan kıtaının bu sabah 6 da Yun-

anistanda karşı yürüyecekleri

keyfiyetidir.

Bütün Elen milleti, Allahına

şükran ve krali hükümet

reisi Metaksasın etrafında sıkı bir

kütle halinde toplanarak şerefini, i-

stiklalini ve memleketinin tama-

miyetini müdafaa etmeye azme-

lemiştir. Elenler, lazımgelse öl-

miye, fakat insan gibi ölmeye kar-

rar vermişlerdir.

Atina, 28 (A.A.) — Reuter

ajansından:

Başvekil General Metaksas,

bu sabah beyanatta bulunarak

Yunanistanın kanunun son damla-

sına kadar çarpışacağını söyle-

miştir.

Kral, bir beyanname negre-

der Yunanistanın harp etmek

mevcuriyetinde bırakılmış oldu-

ğuna ve İtalyanın Yunanistanın

istiklalini imha etmeye uğraştığını

Millî Şef Bugün Bir Hitabede Bulunacak

Ankara, 28 (Telefonla) - Cumhuriyet bayramı münasebetile yarın (bugün) Ankara hypodromunda yapılacak geçit resminin başlangıcında Reiscümhur İsmet İnönünün kısa bir hitabede bulunmaları muhtemeldir.

SEMPLON Dün Akşam Kalkmadı

Avrupalı hareket edecek Semplon treni dün akşam Balkanlardaki vaziyet dolayısıyla kalkmamıştır. Konvansiyonel treni kalkmışsa da Uzunköprüden ileri gitmeyecektir.

İtalyanın Yunanistana Verdiği Nota

Roma, 28 (A.A.) — İtalyanın Roma sefiri Grazi, 28 tesrinvevel saat 3 de Yunan hükümetine aşağıdaki notayı tevdi etmiştir:

«İtalya hükümeti, şimdiki ihtilaf esnasında müteaddit defalar Yunan hükümetinin yalnız normal sulh ve iki millet arasında iyi komşuluk münasebetlerine değil, aynı zamanda Yunan hükümetinin bitaraf devlet sıfatı ile uhdesine terettüp eden kati vazaife muayir bulunan hattı hareketini tebyin etmek mecburiyetinde kalmıştır. Müteaddit defalar İtalya hükümeti, Yunan hükümetini bu vazifeleri ifaya davet ve bunların sistematiik surette ihlal edilmelerini protesto etmek mecburiyetinde kalmıştır.

Bu ihlal keyfiyeti, Yunan hükümetinin kendi kara sularının İngiliz filosu tarafından harp hareketi esnasında kullanılması, İngiliz hava kuvvetlerinin mühimmat tedariik emellerini teşkil etmesi ve İtalyanın zararına olarak Yunan takım adalarında askerî bir istihbarat servisi ihdasına muvafakat etmesinden ibaret çok vahim idi.

«Yunan hükümeti, İtalya tarafından yapılan müteaddit diplomatik tebebbüslere mevzu teşkil etmiş olan bu hadiselerle vakıf- tir. Yunan hükümeti, ki hattı hareketinin vahim netayicini idrak etmesi icap ederdi - kendi bitaraflığını muhafazaya matuf herhangi bir tedbir almal: suretile mukabelede bulunmamış, bilakis İngiliz müsellah kuvvetlerine teşhilat göstererek ve İtalyanın düşmanlarla mesai birliği yaparak faaliyetini tebyin etmiştir. İtalya hükümeti, bu mesai birliğinin Yunan hükümeti tarafından askerî, bahri ve havai mahiyette anlaşmalarla tesbit edilmiş olduğuna ispat eden delâile malik bulunmaktadı.

«İtalya hükümeti, İtalya aleyhine müteveccih hareketin İngiltere tarafından Yunanistana verilmiş ve onun tarafından kabul edilmiş olan garantinin eczasında olduğunu tahmin ile itkifa etmiyerek Yunan hükümetinin İtalya ile harp halinde bulunan devletlere kendi aralarında mühim sevkülceyi noktalar vermek teahhüdünde bulunmuş olduğuna bu meyanda Tasalya'nın ve Makedonya'nın hava üslerinin bulunduğu ve bunların Arnavutluk arazisi üzerine yapılacak bir taarruzda kullanılacağını bildirdi - ni beyan eder.

«İtalya hükümeti, Yunan hükümetine hudutları haricindeki topraklarda kargaşabıklar çıkarmaya matuf tebebbüslerini hatırlatır. Bu sebeplerden dolayı İtalya hükümeti, bu siyasetin İtalyaya karşı tevdi edeceği netayic hakkında Yunan hükümetinin nazarı dikkatini celbetmiş ise de bir faydası görülmemiştir. Yunanistanın bitaraflığı, gitgide zevahirden ibaret kalmıştır. Bu vaziyetten mütevellit mesuliyet Büyük Britanyanın ve onun diğer milletleri harbe sürüklemek siyasetinidir.

«Fakat bundan böyle Yunan hükümetinin takip etmekte olduğu siyasetin Yunan arazisini, İtalya aleyhine müteveccih bir üs haline getirmeyi veya bu hale getirilmesine müsaade etmeyi istidhaf eylemekte olduğu aşikardır. Böyle bir halin neticesi, İtalya ile Yunanistan arasında silâh-

Hariciye Vekilimizin Gazetemize Beyanatı Şükrü Saracoğlu Diyor ki:

“Bugünün En Tesirli Müdafaa Silâhı, Soğuk Kan, İçi Daima Ferah Tutmak, Sinirlenmemek, Telâş Etmemektir. İsabetli Kararlara Ancak Bu Yoldan Varılabilir,”

Cumhuriyet bayramı münasebetile Ankara'da Vekâlet Vekâlet dolaşıp: «Bir senede ne yaptık, ilerisi için neler hazırladık» sualine cevap ararken, Hariciye Vekâletine de uğradım. Fakat çekine... Bu sırada Bay Şükrü Saracoğlu dünyanın en meşgul adamlarından biridir. Dünyanın gidişini daima açık bir gözle takip etmek bir iştir. Bundan başka ecebi sefirlerin ziyaretleri hiçbir zaman bugünkü kadar sık olmamıştır. Acaba buraya daima mühim söyleyecekleri olduğu için mi geliyorlar? Ben öyle zannediyorum ki bazan da yalnız Hariciye Vekilimizin tebebbüsünü, daima rahat ve neşeli duran yüzünü görmek ve ferah duymak için gelirler.

Hariciye Vekilimizin kocaman bir odası var. Fakat odası, Saracoğlunun sıcak tebebbüsünü, her türlü teklif ve teklüf meyillerini derhal eriten samimi hali daima doldurur! Hariciye Vekilini her ziyaretimde bir taraftan dünyanın kasvetli manzarasına, diğer taraftan sabahdan öğleden sonra saat üçe kadar faslasız surette çalışmasına ve o saate kadar aç kalmasına rağmen bu tebebbüsünü ve neşeyi nasıl muhafaza ettiğinin sırrını faş etmesini rica etmek hatırımdan geçer. Fakat her defasında kendisinden daha evvel sorulacak o kadar şeyler var ki sualim arada kaynar gider.

Nihayet bu defaki ziyaretimde sordum. Kendisine dedim ki:

— Hariciye Vekillerinin bu sıralarda gazetelere çok söz söylemek istemediklerini biliirim. Bunun için hiçbir zaman sizi beyanat diye rahatsız etmek istemedim. Yalnız Cumhuriyet bayramı münasebetile sizin sesinizi de okuyuculara iltisatirmek arzusuna mukavemet etmek güç... Fakat size ancak masum sualler soracağım. Dünyada kıyamet kopsa daima tebebbüsünüzü, itidalinizi, sakin ve rahat tavırınızı muhafaza etmenizin sırrını faş eder misiniz?

— Asayışı bozuk ve silâhlı

Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu

bir âlemin ortasında yaşıyoruz. Her insanın daima silâhlı ve tedbirli olması bir zarurettir. Dünyanın geçirdiği tecrübelerle göre bugünün en tesirli müdafaa silâhı, soğukkan, içi daima ferah tutmak, sinirlenmemek, telâş etmemektir. İsabetli kararlara ancak bu yoldan varılabilir. Fakat ben bu bakımdan bir istisna teşkil ettiğimi sanmıyorum. Bütün memleketin havasına bu vasıflar hakimdir. Hariciye gelen her ecebi burada tam bir uyanıklık için rahat ve sakin bir hava bulduğunu ve Türkiye'deki havanın dünyanın birçok yerlerindeki telâş ve sinirli hava ile tezaad teşkil ettiğini söylüyor.

— Memleketimizde görülen bu siyasi olgunluk âlametini nasıl tefsir edersiniz?

— Pek yakın bir mazide Türk milleti kadar acı ve çetirli tecrübe geçiren bir millet yoktur. Bu tecrübeler içinde öyle yoğunluklu ki bunlardan ders almayınız yok gibidir. Türk, zaten vekâli ve temkinli bir insandır. Bu tecrübe ve vasıflara kendimize ve birbirimize olan güvenimiz de inzihama edince hadiseleri en geniş bir ufuktan görmek ve teferruat

veya müvakkat safhalar karşısında telâş düşmemek meylî kendi kendine hâst olmuştur. Bir kelime ile bugünkü Türk milleti hadiseler içinde yetişmiş ve olgunlaşmış bir cemaat teşkil etmektedir.

— Dünyadaki mücadelenin sonunda sağlam sinirli ve soğukkanlılık mutlaka üstün çıkacağını söylerler. Bunu bu defaki mücadele için de doğru saymak caiz mi?

— Bahsettikleriniz her nevi mücadeleyi kazandıran tabii silâhlardır. Bunlar, milletler arasındaki mücadelelerde milli birlik ve dahili emniyetle birleşince fethedilmez bir kale haline alır. Bize bundan başka tam vicdan rahatlığı veren bir nokta da dünya yüzünde türlü türlü ihtiraslar çarpışırken, bizim her türlü ihtiraslardan uzak bulunmamız ve yalnız kendimiz için değil, bütün dünya için barış ve emniyet isteyen bir millet olmamızdır. Kendisi için istediğini başkaları için de candan isteyen ve en yüksek ahlâkî kıymetleri harici siyasetinde tamamille temsil ettiren bir milletin, dünyanın bugünkü halinde Hariciye Vekili olmayı bir insanın, hayatta beklileyebileceği şereflerden en büyüğü sayarım.

Eğer vakit olur olmasaydı Hariciye Vekilimiz bu söylediklerini mutlaka bir, iki hoş latife ile candandırır. Şükrü Saracoğlu, hal-kımız içinde dilden dile dolaşan ve her biri asırlık hayat tecrübelerinin özü olan fıkrâ ve latifelerin çoğuna hem sahiptir, hem de herhangi bir ciddi münakaşa için de bunları tam yerinde cephane diye kullanmak usullerini pek iyi bilir.

Fakat vakit çok dar. Bana verilen yarım saat dolmuştur. Dişarında sıra bekleyenler vardı. Bir Hariciye Vekilinin ağzından bu kadar olsun söz almak bir şeydi. Kıymetli Vekile teşekkürler ettim, belki de beyanatı geri alır korkusu ile hiç arkama bakmadan ayrıldım.

A. E. Y.

Votlar

Bugün 1.

Bünyemizin dinçliğini, dinçliğimizin genişliğini idrak ettiğimiz gündür.

Bugün, Türklüğün asil kanı kaynadığı, Türklük için kanımızdan oynadığı gündür.

Ve bugündür ki; biz cihan milletleri arasındaki vakur mevkimize bağdaş kurup oturduk ve oturuyoruz.

Bugün, bizim en büyük kuvvetimizdir.

B. F.

İ bir ihtilâftan başka birşey olamaz. İtalya hükümeti, böyle bir ihtilâfın önüne geçmek tasavvurundadır.

«Binnetice İtalya hükümeti, Yunan hükümetinden Yunanistanın bitaraflığını ve İtalyanın emni garantisi olmak üzere İngiltere ile harbin devamı müddetince Yunan arazisinde bazı noktaları kendi kuvvetleri ile işgal etmek talebinde bulunur.

«İtalya hükümeti, Yunan hükümetinden bu işgale mâni olmamasını ve işgali yapacak kütâatın müddetince muhalefet etmemesini ister.

Bu kütâat, Yunanistana Yunan milletin düşmanı sıfatı ile girmeyecektir ve İtalya hükümeti, muvakkat olan ve bir takım zaruretlerin neticesi ve tamamille tedafül mahiyette bulunan bu işgal Yunanistanın hükûmeti haklarını ve istiklalini ihlal etmesini istemez ve asla bu niyette değildir. İtalya hükümeti Yunan hükümetinden bu işgalin muvakkat bir surette yapılması için askerî makamata icap eden emirleri vermesini talep eder.

«İtalyan kuvvetleri, mukavemete maruz kaldıkları takdirde bu mukavemet silâhla kırılacaktır ve Yunan hükümeti, bundan mütevellit netayicin mesuliyetini yüklenmiş olacaktır.

Rubicone, Antonio

ŞEHİR TIYATROSU TEMSİLLERİ

Tepebaşı Tiyatrosunda
DRAM KISMI
BU AKŞAM
Saat 20,30 da
B İ R - A N A

Fransız Tiyatrosunda
KOMEDI KISMI
BU AKŞAM
(OYUN YOKTUR)

DİKKAT EDENLER ANLAMISLARDIR ki:

MELEK Sinemast her sene Şeker Bayramında en büyük Filmini takdim eder.

BALALAYKA Yarım akşam misli görülmemiş bir şaheser

Bir defa değil, 10 defa görmek isteyeceğiniz Film

Filmi yaratanlar: NELSON EDDY - İLONE MASSEY

Yarın gece için loca kalmamıştır. Numaralı koltuklara kapışılmaktadır

Seven KADIN Bugün, bu gece ve yarın yalnız matinelere

Matinelere saat 1 de başlar

Gökleri delen zafer âbideleri gibi semaya yükselen kale

Türkçe

Gönüllü Kahraman

GARY COOPER - RAY MILLAND - ROBERT PRESTON'un şaheseri

Bu Gün LÂLE Sinemasında

Mühim ilave: En son dünya haberleri Akdeniz muharebesi Türkçe PARAMUNT JURNAL'da SEANSLAR: 2.30 - 4.30 - 6.30 - 9 da

Bugün saat 1 de tenzilatı matine. Tel: 43595

SAKARYA Sinemasına koşunuz.

Orada 2 büyük Yıldız: SILVIA SIDNEY ve HENRY FONDA'YIN

Emsalsiz bir surette yaratıkları (Türkçe sözleri)

Günahsız Katiller

Filmini seyredecek, tatlı ve heyecanlı müstesna dakikalar

HUSUSİ İLAVE: RUDOLF VALANTINOV'un hayatı, ölümü ve cenaze merasimi

Cumhuriyetin 17 nci Yıldönümünde Maliyemizin Gösterdiği Manzara

Fuat Ağralının Bize Anlattıkları:

Eylül Sonuna Kadar Gümrük ve Muamele Resimlerinde 10.383.806 Lira Azalış Olmasına Mukabil Vergi Tahsilâtında 15.000.000 Lira Yükseliş Vardır

İcap Ederse Bütün Harici Borç Tahvillerimizi Piyasa Fiyatına Satın Alarak Dahili Borç Yapacağız

Maliye Vekili Fuat Ağralı ziyaretine giderken sunu düştürüyordum ki bugün dünyanın neresinde olursa olsun bir kabine- de sandalye sahibi olmak merak- ında bulunanların tama etmiye- celeri bir sandalye varsa o da Maliye Vekillerinin yeridir. Pa- ra denilen meşum akşamdan sabaha değişmiştir. Etrafta mil- yarlarca akış bütçelerle iş gör- mekten, huclutuz masraflara gir- mekten çekinmeyen memleket- ler var. Asayişsiz bir dünyada ister istemez bunların gidisine ayak uyduracakmış, külfetlere girecektiniz. Maliye Vekilliğini nasılsa bir kere omuzuna alan adam, gündüz çalışmaz, gece uykusunu feda etmek suretile bu işe çare bulmak mecburiyetinde- dir.

Hele bizim memleketimizde dava bütün müskildir. Bir defa biz dünyanın asayişsiz ha- li- ne göre tedbir almamak kalmyo- ruz. Bütün memleket baştan aşağı bir yapı ve inar sebasıdır. Bas- lanan işler, yeni uyanan ve ihtiy- aç haline giren meseleler var. Her Vekâletin kendine göre bir gün bile geri bırakılmaz pro- jeksi vardır. Hangisini dinlese- niz yenden göze kadar haklı... Bu projeleri bir gün bile geri bi- rakmak memurîyetini kimse göze alamaz. Diğer taraftan Türk Cumhuriyet maliyesinin denk bütçe, açık hesap, halkın vergi yükümlü asgari hadde bulundu- ruşu gibi bir takım prensipleri vardı ki bütün ihtiyaçların bu prensiplerle düma telifi lazımdır.

Fuat Ağralının karşısına çıktım zaman bu düşüncelerimi göy- lece ifade ettim: — Doğrusu sizin yerinize ol- mak istemedim. Okuyucuları mali işler hakkında aydınlatmak maksadıyla olsun, sizi ziyarete geldiğim zaman üzerinizdeki ağır yükü bir paşa daha ilâve eylemiş olmak hissi duyuyorum ve sıkıyorum.

Söze en evvel Dünyu umumi- ye işinden başladım. Evvelâ ma- liyemizi son isabetli adımından dolayı tebrik ettim. Sonra buna dair izahat istedim.

Muhterem Vekil dedi ki:

— Biz bu işte fırsat aramış ol- mak vaziyetinde değiliz. Bir de- fa üzerimize aldığımız taahhüt- ler neden ibaret olursa olsun, bunları harfi hâfne tutmak en esash umdelemizden biridir. Harp vaziyeti Dünyu umumiye idaresini zaruri surette vazife gö- remeyecek hale getirdi. Bir ta- raftan da zaten eski borca ait tahvillerin ekseriyeti memleketi- mizde toplandı. İşte bu fiili vaziyetin icaplarını yerine getir- mek ihtiyacını duyduk. Dünyu umumiye idaresinin zaten alacak- larının menfaatini korumak baki- mindan hiçbir rotü kalmamıştı. Alacaklılar da, biz de hiçbir fay- da görmüyorduk. Son hadiseler neticesinde bu idare bütünün çalışmıyacak bir sekile girdiği halde bunu devam ettirmek için senede dört yüz bin lira masrafa girmeye tabiatile sebep kalma- mıştı. 1933 mukavelesi mucibi- ce idarenin yaptığı işlerin hepsi- ni biz üzerimize alıyoruz.

İcap ettiği takdirde piyasa kıymeti üzerinden tahvillerin be- delini ödemek suretile Türkiye haricindeki tahvilleri tamamen mübayaa ederek bunu dahili bir borç haline getirmeye de karar- laştırmış bulunuyoruz!

Söz, mali taahhüt tutmak gibi şeylerin ifsanı halini aldığı bir dünyada yaşıyoruz. Maliye Veki- limizin bu sözlerini dinlerken, söz tutmak ananesinin Türkiye- de ne kadar kuvvetli bir melec bul- dugunu bir defa daha gör- düm ve derin bir haz ve iftihar duydum. Üzerimize bir defa al- dığımız borcun, bir asra yakın bir zaman evvel Osmanlı impa- ratorluğuna bin türlü entrikalarla verilmiş, çarçur olmuş bir para olması ve dünyada bu gibi taah- hütleri değil, çünkü mürekkebi kurumamış imzasını hatırlayan milletlerin sayılı bulunması, pren-

Maliye Vekili Fuat Ağralı

siyimizden ayrılmaya sebep tek- kil etmemiştir.

Bütçe ihtiyaçları

Maliye Vekiline bundan son- ra bütçe vaziyetini sordum. Şu izahatı aldım:

— Cumhuriyetin geçen sene- ki yıldönümünde harp vardı, fak- at etrafa yayılmamıştı. İktisadi tesirleri de mahduttu. Son bir sene içinde tesirler arttı ve bu yüzden gümrük varidatımız azal- di. Bir taraftan milli müdafaamızı kuvvetlendirmek için fevkalâ- de tedbirler almak ihtiyacı hasıl oldu. Bir taraftan azalan gelir- leri diğer taraftan yeni ihtiyaç- ları karşılamak için hem normal, hem de fevkalâde membalardan istifade etmek icap etti. Normal bütçeyi denk hale getirmek için bütçelere biraz zam yaptık. Yeni bütçede 268,476,321 lira masraf 268,481,000 lira gelir vardır.

Fevkalâde bütçemiz 1940 ma- li yılının başında 109,922,000 lira olarak tesbit edildi, 24 tem- muz 940 tarihli kanunla daha 64,013,536 lira zammoldu. 173,935,534 liralık bu fevkalâde tahsisatı terhin edilen altınlar mukabilinde Merkez Bankasın- dan alınacak avansla karşılamayı düşündük.

Bütçe tatbikatının ne netice vereceği şimdiden kestirilemez. Fakat vergi tahsilâtından şimdi- ye kadar aldığımız neticeler memnuniyet verecek yoldadır. Eylül 1940 sonundaki tahsilâtı yekünü 111,504,278 lira tutu- yor ki geçen senenin aynı müd- detine ait tahsistattan 8,531,870 lira fazladır.

Bunun dört milyonunu 940 bütçesindeki yükseliş farkı için ayırsak geriye yine dört buçuk milyon kalır. Halbuki bu netice- ye, gümrük ve gümrükte alınan muamele vergilerinden 10 milyon 383,806 lira varidat ekisilmesine rağmen varılmıştır ki bunu hesa- ba katınca vergi tahsilâtındaki artışın on beş milyon liraya yak- laştığı görüldü. Bununla beraber 1940 haziranından sonra harbin geçirdiği inkisafın dış ticaretimiz üzerindeki menfi tesirleri artmış- ır. Mali yılın sonu da gelmemiş- tir. Bunları gözönünde tutmak şimdilik tahsilâtta görülen artış- ı katı saymamak lazımgelir.

Fevkalâde tahsisata ait ilk kanunun müdafaaya ait kısmı 73,400,000 liradır, geri kalanın 3,5 milyonu sähhiyeye, 19 milyon 781,000 i demiryolu inşaatına, beş milyon zelele mintakasında yapılacak işlere ve yardımlara aittir. İkinci kanunla alınan tah- siyat tamamile milli müdafaanın- ır. Bu ihtiyaçları karşılamak için altın terhini mukabilinde Merkez

Bankasından avans alınması hu- susunda maliyeye salâhiyet ve- rilmiştir. Mamafih salâhiyet al- mak bunu kullanmak demek ol- madığı için bu salâhiyeti ancak icap ettiği nisbette kullanacağımız tabiidir. Bugüne kadar, alın- man salâhiyetinin ancak beşte biri kullanılmıştır.

Yeni yeni hareketler

— Harbin fevkalâde ihtiyaç- ları karşısında yeni işlere teşeb- büs imkânları bütün bütün orta- dan kalkıyor mu?

— Bu seneki bütçemizde köy enstitülerinin tesisi gibi hayırlı işler vardır ki memleket hesabı- na pek mühim bir inkisaf adımı- dır. Bundan sonra nüfus sayımı- na ait tahsisat da bu seneki büt- çemizdedir. Fevkalâde tahsisatın Nafia işlerine ayrılmakta olan miktarlar haricinde, memleket- te yol inşaatının devamlı ve munta- zam surette inkisafını temin için bu seneki bütçeye yeniden 1,5 milyon lira; ev sanayinin ihyası ve inkisafı için 300,000 lira, ye- ni sähbat ve içtimâ muavenet iş- leri için ilâveten 400,000 lira ayrı- lmıştır.

Bu gibi yeni ve faydalı ihtiyaç ve hizmetler arasında cumhuri- yetten evvelki zamana ait dava- ya da neticelendirmek imkânını bulduk. Eski kanuna göre teka- vülükleri yapılması olanların ay- rıklarına yüzde yirmi beş zam ya- pabileceğimiz için Dünyu umumiye bütçesine 2,455,267 lira zam ettik.

Devlet memurlarının aylıkların- ın birleşmesine ve taadülüne dair olan 3656 numaralı kanun, ücretli hizmetlere ait kadroların teşkilât kanunlarına bağlanmasını emrediyordu. Aynı kanunun mu- vakkat üçüncü maddesi de bu kadroların daimi mahiyetteki bütün hizmetleri cami olarak 1 ikincitegrin 1939 tarihinden ev- vel Büyük Millet Meclisine ve- rilmesine lüzum gösteriyordu.

Lâyihâ ile kadrolar hazırlanmış ve 26 haziran 1940 tarihinde kan- unu halini almıştır. Bu sayede daimi ücret kadroları dağılık halden kurtulmuştur.

Muhtelif işler

— Resimlere yeni zamlar ya- pılğına göre istihlâk vaziyeti nasıldır?

— 939 haziran - eylül seker istihlâk yekünü 30,210 iken, 1940 senesinin aynı aylarında 26,255 ton olmuştur. Müskiratın dört aylık satış bedeli yekünü geçen senenin dört ayına nisbet- le yüzde altıya yakın noksan- ır. Buna karşı bira istihlâki geçen senenin istihlâkını iki misilden fazla aşmıştır.

Diğer işler

— Bu sene Hatayda arazi tah- riri yapılmış, memleketin diğer kısımlarında tatbik edilen esas- lar üzerinde vergi alınması esba- bi temin edilmiştir.

Vergi defterlerimizde yeni bazı şekiller vardır. Bundan maksat aranan işsâi maldematı vermek ve maliyemizi istatistik gibi kry- metli bir vasıta ile tehciz etmek- tir.

Halkımızın topraklandırılması için alınan tedbirlere daha tesirli bir şekil vermek için hususi ko- misyonlar kurduk. Tevziyat bu komisyonlar yapacaktır. Bu sene seviz komisyon teşkil edilmiş ve işe başlaması temin olmuştur. Gelecek bütçe imkânı daireesinde komisyonlar artacaktır. Bunların çalışma tarzına dair bir talimat- name hazırladık.

Tapu ve kadastro idaresi bir (tapulama) kanun lâiyhası ha- zırlamıştır. Bundan istifade ede- rek tesil sırasında devlete ait arazinin tayin ve tahdid esba- bi temin edecektir.

Ben bu izahatı alırken bekli- yen işler çoğalmıştı. Muhterem Vekile teşekkür ederek sabır ve muvaffakiyet diliyerek ayrıldım. A. E. Y.

Gümrük-Inhisarlar İdaresinin Mühim Hazırlıkları Var

Muhterem Vekil Raif Karadenizin Gazetemize Verdiği Mâlmûmata Göre:

Yeni Bir Gümrük Kanunu, İzahnamesi; 1200 Sayfalık Eşya Cetveli Hazırlanmıştır. Şarap Serbest Oluyor. Inhisarlarda Mühim Hazırlıklar Var

Gümrük ve Inhisarlar Vekâle- ti saat gibi işleyen bir daire... Aşağı katta teşrifatçı gibi bir vazifede çok nazik bir memur var. Ciddan yapılacak işiniz var- sa doğruca icap eden daireye gitmeniz için size her kolaylığı gösteriyor. Yok böyle değil de: «Şurada bir eski ahbabım vardı. Yolum düştüğün göyle bir gö- reyim» diye bir saygısızlıkta bu- lunmak hatırımdan geçmişse ha- liniz fenadır. Bu nazik memur, iş başında her memurun zaman- ını devlete ve millete ait olduğun- u size hatırlatmanın en ince ve nazik bir şekli bulur. Eğer bir randevu üzerine geliyorsanız, iş- miniz iptidadan memurun muhtı- rasına geçmiştir. Adınızı söyley- söylemez kendinizi asansörün içinde bulursunuz.

İtiraf edeyim: «Acaba bu Vekâlet binalarına bu kadar para sarfetmenin yeri var mıydı? Da- ha basitle idare olamaz mıydık?» fikri hatırımdan geçmedi değil... Fakat yine itiraf edeyim ki eski babayahnlık yeni binaların kapısını aşamamıştım. Buralarda başka bir ruh ve intizamlı çalış- mak imkânı bulunuyor.

Inhisar ve Gümrükler Vekili Raif Karadeniz bana saat üçte randevu vermişti. Yanına çağır- dığım zaman saat gözüme ilisti. Sanıyesî sanıyesine üçtü.

Tek sualimi sordum: — Bu sene ne yaptınız? İlerisi için ne tasavvurlarınız var?

Muhterem Vekil gazeteci lisan- ından anlıyor. Başka sual sor- mayı lüzum göstermeden bana baştan aşağı istediklerimi anlattı:

— Tütünle verilen ehemmiyet — Inhisarlara ait yeni proje- leri, vaziyeti normal farzetmek suretile hazırlıyoruz. Anzî vaziy- etlere göre plan hazırlamanın tabiatile imkânı yoktur.

Tatbikata gelinece Inhisarların ana gayeleri mâlmûdur: Inhisar altında bulunan maddelerin en iyisini müstehliklere arz etmek, onların nefasetini temin etmek ve bu sayede devlete emin varid- at elde etmek... Inhisarlar ida- resinin teşekkülündeki hikmet bundan ibarettir.

Belli başlı inhisar maddelerinin arasında en mühimmi tütün- dür. Bununla devamlı surette uğ- rasmak ve beynelmîl şöhretini arttıracak tedbirler almak başta gelen işlerdendir. Biz bütçemize konulan tahsisatın hududu içinde tütün zeriyyatının ıslahı ve iyi tüt- ün yetiştirilmesi için çiftçiyi yardım ediyoruz, kendilerine birçok hususlarda rehber olma- ı çalışıyoruz. Bu maksatla Malte- pede kurmuş olduğumuz enstitü tütün tohumlarının ıslahı ve ha- şaratla mücadele yolunda mesai sarfediyor. Bu çalışmalardan gün geçtikçe daha iyi semereler alı- yoruz. Tütünün memleket dahi- linde istihlâk edilen kısmını, memleketin muhtelif yerlerinden satın alıyoruz, işliyoruz. İmal edi- yoruz. Bu hizmetimizi daha mü- kemmel bir halde görebilmemiz için birçok tütün işleme evlerine, baktım yerlerine ve fabrikalara ihtiyacımız vardır.

Tütün imal eden fabrikaların- ın hepsi modern tehcizatla kurulmuş değildir, çoğu yeni ma- kinelerle takviye edilmiye mu- tacdır. Bakım evlerimiz de ihtiy- acımıza yetecek derecede de- ğildir. Herhangi bir binayı, tütün bakımı ve işlemesi gibi bir mak- sat için kullanmaya imkân yoktur. Tütünün bakımı ve işlemesi için ve hele mamul tütünün muhafa- zası için hususî tertibatı haiz bi-

nâlara ihtiyacımız vardır. Burada havalandırma klimanizasyon, haşeratin yaşamasına mâni olmak gibi maksat temin edilmelidir.

On senelik program

Diğer taraftan fabrika binala- rımızda da aynı nevi noksanlar vardır. İstanbuldaki en büyük tüt- ün fabrikamız olan Cibali fab- rikamızın yerine yeni bir fabrika yapmak mecburiyetindeyiz. İşte gerek bu fabrika binalarını, ge- rek tütün bakım ve işleme evle- rini, gerekse mamulât anbarlarını tamamlıyabilmek için on senelik bir program hazırladık. Bu pro- grama göre bütün bu inşaatın masrafları on seneye taksim edilecek ve her sene onda biri sarfe- dilmek suretile on sene nihaye- tinde bu ihtiyaçlarımızı temin etmiş bulunacağız. Bu cihetle bi- zim için bu program istikbalde- ki mesamizi tanzim edici bir şey olmuştur.

Bu program cümlesinden ola- rak memleketin muhtelif munta- kalarda mamulât mintaka an- barları vücude getireceğiz. Bun- lar istihlâk merkezlerinin müte- kâsif bulunduğu yerlerde kuru- lacaktır. Mamulâtımızı bu anbar- larda iyi bir sekilde muhafaza etmeyi ve oradan taze taze, ya- kında bulunan istihlâk yerlerine arzlemeyi düşünmüyoruz. Siga- raların rutubetten ve hava tebed- dülünden müteessir olmaması için alınmasını zaruri gördüğün- müz tedbirlerden en mühimmi budur.

Bina inşaatı bu sekilde ikmal edilmekte beraber bir taraftan sigara makinelerini yenile- miye ve bugün sıkılıklarından sı- kâyet edilen sigaralarını da sıkâyetlerden kurtararak onları arzu edilen şekil ve nefasetle imal etmeye emek sarfedeceğiz.

Tütün borsası

Tütünle alakası olan diğer mü- him bir mesele de tütün satışla- rının bugünkü bozuk şekilden çiftçiyi kurtararak, muhtelif mem- leketlerde tatbik edilmiş gibi, tütünün, bir borsada veya «ka- pan» usulü denilen usule uygun muayyen bir yerde satılmasına imkân hazırlamaktır. Bu mesele- yi tetkik etmekteyiz. Ticaret Vekâletine iş birliği yaparak tüt- ün ziraatinin kontrolünü intizam ve ınzibat altına alabilirsek bun- dan müstahşil fevkalâde istifa- de edeceğimiz ummaktayız.

Yine tütünün alakadar eden bir mesele: Bugün merf olan tütün kanunı; tütünün hangi vilâyet mintakalarında ekilebileceğini tesbit eylemiştir. Tütün zeriyyatının serbest olduğu yerlerde de mev- zii tahdit yapılmış vazifesini de Ziraat Vekâletine Vekâletimize tevdi eylemiştir. Mintakalardan çoğunda bu vazife tamamlanmış- ır. Önemli bir sene memleket- in her tarafında bu işin de ikmal edilmiş olacağını ummaktayız. Bu sayede fena ve çorak muhitlerde yetiştirilen ve ticarî kıymeti ol- mıyan fena tütünlerden mahsulü- müz kurtarmış olacağız.

Tuz ve Müskirat

Diğer inhisar hizmetlerine ge- lince bunlardan birisi de tuz istih- salı isidir. Tuzlarımızı ıslah etmek, istihsalî makineleştirmek ve nakliyata düzen vermek ehem- miyetli bir mesele teşkil eder. Tuzlalarından güzergâhlara muva- sala hatları vücude getirmeye çalışıyoruz. Bu sayede istihsalimiz artacak ve memleketimizden tuz alan başka memleketlere tuz ihracataımız kolaylaşacaktır.

Müskirat işlerimizde yeni al- dığımız bir tedbir olmak üzere

Gümrük ve Inhisarlar Vekili Raif Karadeniz

şarap imalini serbest bırakmak istiyoruz. Bunu temin eden ka- nun lâiyhası Büyük Millet Mec- lisindedir. Kanun Meclisce kabul edildiği takdirde tatbikata geçilecek ve kanun çıkınca Inhisarlar idaresi şarap hakkında bugünkü- den daha mühim vazifeler almış olacaktır. Şarap inhisar altında kalmamış olmakla beraber örnek mahiyette ve rehberlik yapmak maksadile Inhisarlar tarafından, yurdun muhtelif yerlerinde kü- çük ölçüde şaraphaneler vücude getireceğiz, halkı şarap imaline teşvik edeceğiz ve bu hizmeti kendilerine öğretmek için kuru- lar açacağız. Şarap ihraç eden- lere prim vereceğiz, bağılcı teşvik için bağ çubukları getirip da- ğıtacağız. İyi şarap yapanlara, muhtelif mintakaları zaman za- man ele almak suretile mükâfat- ları tevzi edeceğiz.

Bu sayede memleketin her ta- rafında yetişen üzüm mahsulü- müzde ehemmiyetli bir inkisaf ve değer hasıl olacaktır. Bugün Inhisarların elinde bulunan Tekir- dağ fabrikası, şarap imalî inhi- sar altında olmamakla beraber devam edecek ve mamulâtı ser- best piyasaya arzedecektir. Şa- raptan varidat düşüncesile ile- ride alınacak şey, cüzî miktarda bir istihlâk vergisinden ibaret olacaktır. Eğer mali imkânlar ha- sıl olursa bundan da vazgeçile- bilir.

Rakıya karşı bira ve şarap

Yüksek derecede alkollerle mücadele gayretindeyiz. Bu mü- cadelede elimizde bira ve şarap gibi iki vasıta vardır. Bunların sürümünü arttırmak, kolaylaştı- rmak suretile rakı istihlâkını dü- şürebileceğimizi umuyoruz. Bira fiyatları tenzil edilmeden evvel memleket dahilinde umumi bira istihlâki iki milyon üç yüz bin litreyi geçmediği halde bu sene haziran iptidasından başlayarak bugüne kadar (yani dört ay zar- fında) dört milyon litreye yakın bir istihlâke şahit olduk. Biranın yapılması ve nefaseti için sarfe- lediğimiz gayretleri arttıracacağız.

Memurların vazife ve hakları

Inhisar memurlarının vazifele- rin ve haklarını tesbit eden bir teşkilât kanunumuz Büyük Millet Meclisindedir. Bu kanunun bu içtima devresinde Meclisce mü- zakerate edileceğini umuyoruz. Kanun kabul edildiği takdirde Inhisarlar teşkilâtı tamamen ka- nunlaştırılmış ve hukukî şekline almış olacaktır. Kanun hükümleri Inhisarlar idaresinde ihtisas sa- hibi insanlar yetiştirmek için bize imkânlar vermektedir. Bu im- kânlardan istifade ederek teknik unsurlarımızın artmasına ve mev- cut kabiliyetlerinin yükseltilme- sine çalışacağız. Teşkilât kanunu yıllardanberi yapılmış olan tec- rübelerin bir özüdür! Az adamla iş görmek, az masrafla inhisar hizmetlerini başarmak yolundaki emellerimize ulaşmaya çalışaca- ğız. Bu arada barut ve infilâk maddeleri için de bir kanun pro- jesi hazırladık. Onu da yakında lera Vekilleri heyetine sevkede- ceğiz.

Yeni gümrük kanunu hazırlandı

Gümrük işlerimizi ve kaçakçı- lıkla mücadele vazifelerini daha sade ve verimli bir hale koymak için çalışmaktayız. Muhtelif ta- rihihlerde tadil görmüş olan güm-

rük kanununun hükümlerini bir araya topladık. Bu kanunun tat- bikiyle mükellef bulunan memur- larımıza rehber olmak üzere çe- şit çeşit talimatnameler ve izah- nameler hazırladık. Bir taraftan bunları yaparken, diğer taraftan da yeni bir gümrük kanunu pro- jesi vücude getirdik. Yeni güm- rük kanunu, ileri memleketlerde tecrübe edilmiş ve faydaları gör- ülmüş olan bazı yeni esasları ihtiva ediyor. En mühim fark vas- fı, dağılık bir halde bulunan ve anlaşılması güç bir şekil almış olan kanunî mevzuatı bir arada toplamış olmalıdır. Kanunun bu sene başında Büyük Meclisce sevk- edileceğini ummaktayız.

Diğer taraftan gümrük tarife kanunu üzerinde de çalışıyoruz. Bu çalışmamız şu şekildedir: «Bizdeki tarife taksimatı salım bir esasa dayanmıyor. Beynelmî- lel kabul edilmiş olan taksimat sistemini esas tuttukt, tarife pozisyonlarını bu esaslara göre tes- bit ettik. Yani tarifeyle ilmi bir şekil verdik. Geriye kalan iş, her pozisyonun ihtiva edeceği eşya- dan ne miktarda resim alınacağını kararlaştırmaktan ibaret olma- caktır. Bunun birinci kısmı güm- rük ve Inhisarlar Vekâletinin işi, ikinci kısmı da memleketin ticarî ve iktisadi hayatile alakası bu- lunması itibarile diğer Vekâlet- lerin işidir.

Biz yakında bu birinci kısmı ikmal edince ikinci kısmın tam- zimine sıra gelmis olacaktır. O zaman alâkalı Vekâletlerle işbir- liği yaparak bu ikinci kısmı da hazırlayacağız. Memleketin sanai kalkımında mühim bir rol oynayacak olan bu yeni çalışma- lara ehemmiyet vermekteyiz.

Bir taraftan da tarifenin tek- nik şekilde yazılması olan metin- lerinden nasıl mânalâr çıkarılma- sı lazımlıceğini ve o pozisyon- da dahil olan eşyaların nelerden ibaret bulunduğunu bir izahname şeklinde ifadeye uğrıyoruz. Bu cihetle yeni tarife kanunu, kanun halini aldığı zaman bu izahname de hazır olmuş bulunacaktır. Ka- nunun nesrile beraber izahname- si de aynı zamanda nesredilerek vatandaşların okumalarına ve bundan istifade eylemelerine im- kân hasıl olacaktır. Bugün eli- mizde böyle bir izahname yok- tur. Bundan başka bir repertuvar hazırlamış bulunuyoruz. Bu re- pertuvarın yakında tabii ikmal edilerek alâkalı dairelere ve va- tandışların istifadelerine arzede- lecektir. Ancak repertuvar mev- zilerine göre tanzim edilmiş olup yeni tarife kanunu çıkma- ının üzerinde de icap eden re- vizyonlar yapılarak yeni kanunla uygunluğu temin edilmiş olaca- ktır.

Repertuvar, bir nevi eşya fibr- rist cetveli demektir. Her maddede de tarif edilen eşyadan piyasada ne gibi şeyler bulunduğunu ame- li bir şekilde gösterir. Repertu- var, 1200 sayfa tutuyor. Beynelmî- lel piyasaya göre numara ve cinsileri tarifenin anlayan bir adam, repertuvarı her maddenin tatbikat vaziyetini bulacak- ır. Bugün bunlar âdetâ teknik bir şur halinde görünüyör. Hal- buki repertuvar çıkınca herkes kolayca anlayacak, ne gibi eşya- yı getirip satmak istiyorsa bunları için ne gümrük vergiyeğini kolay- ca hesaphayabilecektir.

Kaçakçılıkla mücadele

Kaçakçılıkla daha iyi mücadele- le etmek için çalışıyoruz. En mü- him iş, kaçakla mücadelede bu- lunan memurlarımızı, vazifeleri- ni daha iyi görebilecek surette tehciz etmek, öğretmek ve ken- dilerile müskil memurların ar- ı için işbirliği yapmalarını temin etmekten ibarettir. Bu hususu de etmek için talimatlar yapmak, izahnameler nesretmek, kurslar açmak, daimî mürakabe ve taf- tış ehemmiyet vermek suretile bu vazifemizin de iyi görülebi- mesi için lazımgelen tedbirleri alacağız. Esasen bu çalışmaları bugünden itibaren başlamiş bu- lunmaktayız.

Muhterem Vekil burada sözü- nü bitirdi. Başka bir sualim olup olmadığını sordum. Bana zengin ve etraflı mâlmât hamulesi ver- mişti. Teşekkürden başka söyle- yecek bir şeyim olmadığını anla- tım ve ayrıldım.

A. E. Y.

Denk Bütçe, Düz- gün Ödeme, İşte Cumhuriyet Maliyesi...

Eskişehir Şeker Fabrikasının Görünüşü

Amerikadan Akdeniz Yoluyla İdhalât Eşyası Geldi

*Mevcut Eşya Meyanında Otomobil Lâstığı
ve Yedek Aksamı İle Deri,
Radyo Makinesi, Çelik ve Demir Eşya Var*

Birkaç ay evvel Newyork'dan hareket eden Yunan bandıralı Anghyra dün sabah saat 7,30 da limanımıza gelmiştir.

Anghyra Türkiye ile Amerika arasında muntazam vapur seferleri teminine çalışan Yunan acentasının Türkiye'ye gelen ilk vapurudur.

Haber aldığımız göre, bu vapurla Amerikadan piyasanın ihtiyacı olan birçok eşya gelmiştir.

Mevcut eşyanın içerisinde en ehemmiyetlisi otomobil lâstığı ve otomobil yedek aksamıdır.

Bundan başka çok miktarda deri, radyo makinesi, çelik ve demir eşya vesaire vardır.

Vapur yalnız Türkiye için hamule almadığından yükünün bir kısmını Pireye çıkarmıştır.

HİTLER MUSSOLİNİ Mülakatı

*Floransada Yirmi
Dakika Görüştüler*

Floransa, 28 (A.A.) — Evvelâ Duçe ile Kont Ciano, biraz sonra beraberinde Baron Von Ribbentrop ile mareşal von Keitel olduğu halde Hitler trenle buraya geldiler, Vekyo sarayının büyük salonunda iki saat 20 dakika görüştüler. Neşredilen tebliğde her mesele hakkında fikir birliği görüldüğü söyleniyor.

Mechul semtlere doğru

Londra, 28 (A.A.) — Fransa ile Almanya arasında iş birliğine dair vukubulan anlaşmanın metni henüz neşredilmemiştir. Vichy hükümeti, aldığı kararlar hakkında katı bir ketumiyet muhafaza etmektedir.

Laval, bugün nazırlar meclisinin içtimandan sonra mechul bir semte hareket edecektir.

Mussolini de, mühim bir konferansa iştirak etmek üzere hükümet merkezinden ayrılmıştır. Hitler - Mussolini - Petain ve Franko arasında bir görüşme olacağı tahmin ediliyor.

YUGOSLAVYA Bitaraf Kalacak

(Başı 3 üncü sayfada)

bin Balkanlara sirayeti karşısında lüzumlu bütün tedbirleri almaya hazır olduğunu bildirmiştir.

B. Hull, peşin para ile mal satın almak ve malları Amerikan olmayan gemilerle nakletmek hakkındaki Amerikan bitaraflik kanunu hükümlerinin Yunanistana da tegnili hakkındaki emrınemenin muhtemel olarak yarın neşredileceğini de söylemiştir. B. Hull vaziyetin inkısaflarını pek yakında takip ettiğini, fakat hâdiselerde geniş miktasta henüz netice istihraç edecek mahiyette bulunmadığını kaydedilmiş ve harekete geçmeden evvel daha sarıh yeni resmi haberler beklediğini ilâve etmiştir.

Yunanistanın Vasington elçisi B. Diamandopolos, Sumner Welles ile bir görüşmede bulunmuştur. B. Diamandopolos, bu görüşme sonunda gazetecilere yaptığı beyanatta demiştir ki:

"B. Sumner Welles ile umum vaziyet hakkında umumi fikir testisinde bulunudum. Fakat İtalya ile harp hali mevcut olduğunu resmen bildirmedi. Yunanistan şerefini, istiklâlini müdafaa edecektir. Yunanistan bunu kralın ve millî hükümetinin idaresi altında mutlak bir birlikle yapacaktır. Eminim ki, hür Amerika'da efkârı umumiye hürriyet için mücadele eden meclisimiz samimi surette tutmaktadır.

Çorçilin mesajı

Londra, 28 (A.A.) — B. Çorçil, Elen başvekili Metaksasa gönderdiği mesaj şöyle bitiriyor:

Size iktidarımızda bulunan bütün yardımı yapacağız. Müsterek düşmana karşı muharebe edeceğiz ve zaferi paylaşacağız.

İngiliz Kralının Mesajı Petenin Cevabı Alındıktan Sonra Neşrolunacak

Londra, 28 (A.A.) — Verilen malûmata göre, İngiltere kralı tarafından mareşal Petain'e gönderilen mesajın metni, mareşalin cevabı alınmadan neşredilmeyecektir. Londra diplomatik mahfilleri bu cevabın önümüzdeki 24 saat zarfında geleceğini zannetmektedir.

Harp Bulutları BALKANLARA Yayılırken

(Başı birincide)

mez. Çünkü mukadderatını tutan ellere hudutsuz bir emniyeti vardır. Bu eller, buharların, fırtınaların en ağır imtihanlarından geçmiştir. Her Türk şuna kanidir ki Milli Şefimiz ve rehberimiz ve onun emniyetine sahip olan çağın arkadaşları, barışı korumak için ne mümkünse yapacaklardır. Eğer bir gün tehlike karşısında mücadele emrini verilerse bunun şerefimizi, varlığımızı ve istiklâlimizi korumak için yegâne yol olduğuna her Türk candan iman edecek ve dünyanın eşini görmediği, göremeyeceği bir savlet ve cesaretle silâhına sarılacaktır.

Türk milletin her ferdi, insanları ve milletleri miskin birer esir haline indiren ölüm korkusuna karşı ezeli ve ebedi bir zafer kazanmış bir insandır. Bu ebedi zafer karşısında, Türkün gözünü yıldıracak, kararından vazgeçirecek hiçbir ihtimal, hiçbir tehlike tasavvur edilemez.

Ahmet Emin YALMAN

BORSA

28 BİRİNCİTESİN 1940

	Kapanış
Sterlin	5.24
Dolar	32.20
İsviçre Fr.	29.7725
Drahm	0.9975
Leva	1.6225
Peçeta	13.90
Pengö	26.5325
Ley	0.625
Dinar	3.175
Yen	31.1375
İsviç Kr.	31.0965

ESHAM ve TAHVİLÂT

Sivas - Erzurum 2	20.11
Sivas - Erzurum 3	20.09
Sivas - Erzurum 6	20.13
Anadolu Demiryolu 1 ve 2	38.10

Çocuk Polikliniği

Çocuk Esirgeme Kurumundan:

"Çocuk Esirgeme Kurumu Beyoğlu Kaza kolu fakir ve hasta çocukların muayenesi için Beyoğlu İstiklâl caddesi Farmakapı No: 69 kaza binası dahilinde bir "Çocuk polikliniği" açacaktır. Salı ve Cuma günleri saat 10,5 tan 12,5 a kadar çocuk doktoru Fuat Taneri tarafından muayene eden, fakir ve hasta çocuklara bakılacaktır. Cumhuriyet bayramının birinci günü saat 5 de kılsat resmi yapılacak olan poliklinik yukarıda yazılı günlerde hasta kabulüne başlayacaktır.

Maarif Vekili İle Bir Mülakat

(Baş tarafı 5 incide)

Her tarafı ihtiyaca kâfi kitap tevzi edilmiştir. Kitapçılara bol komisyon verdiğimiz halde ihtikâr yapanlar ve kitapları sakıyanlar bulunmuştur. Ben hususî teşebbüslere makul imkânlar vermek taraftarıyım. Fakat öğrenme vasıtalarını ihtikâr mevzuu yapılarca buna tahammül etmeyeceğim. Her mektebin kitap ihtiyacını tetkik ederek o miktardaki kitabı doğrudan doğruya mekteplere tevzi etmek gibi tedbir düşünüyorum. İmtihanların neticeleri hakkında bazı gazetelerde çıkan yazılar da tamamlı yanlıştır. Maksat hakikati ifade ise tamamlı aksi yapıyor. Ve karilere yanlış fikirler veriliyor.

Hasan Ali Yücel, memleketin her tarafından gelen izcileri görmeye gitmişti. İzicilerin kılığında, kıyafetinden, bilhassa temizliğe itinalarından memnun görünüyor.

Bütün konuştuklarımız bir başlangıçtan ibaretti. şimdi ben sualler sormaya başlayacağım. Fakat vakit kalmadı. Vekili mühim bir iş için çağıldılar. Mülakatın esaslı bir kısmını başka bir fırsata bırakmak lâzım geldi. Hasan Ali Yücel, bir senelik tasliyeti gösteren ihmal malûmatını alâkalı daireler tarafından hazırlanıp verilmesine müsaade etti.

İşte esaslı noktalar:

Meslek okulları — 1939 ders yılında bunların adedi 57, öğretmen 760, talebe 16,894 idi bu yıl adet 76 ya. öğretmen 884, talebe 20,275 miktârına çıktı.

Güzel san'atlerde öğretmen 62 kişidir. Talebe geçen sene 349 iken 439 olmuştur. Devlet konservatuarı muallimleri 58 iken 67, talebe 149 iken bu sene 172 olmuştur.

Üniversite talebe mevcudu 4492 erkek, 1397 kız iken bu sene 5347 erkeğe 1738 kız olmak üzere 7085 dir. Edebiyat Fakültesinde bu sene 245 erkeğe karşı 593 kız vardır. Fen fakültesinde erkek 1375, kız 470 dir. Hukukta 1172 erkek, 279 kız vardır. Tıpta erkek 1859, kız 154 tür. İktisatta erkek 496, kız 113 tür. Eczacıda 58 erkek, 22 kız, dişçide 62 erkek 27 kız, yüksek öğretmen okulunda 83 erkek, 80 kız vardır. Üniversite muallim heyeti 12 ordinaryüs profesör, 40 profesör, 112 doçent, 135 asistan, 44 yabancı profesörden mürekkeptir.

Ankara hukuk fakültesinde 2019, dil, tarih, coğrafya fakültesinde 682, Gazi terbiye enstitüsünde 391, siyaset bilgileri okulunda 422 talebe vardır.

Memlekette 9,570 ilk mektep, bunlarda 14,539 öğretmen, 38,015 öğrenci 904,811 talebe vardır. Talebe sayısını geçen ders yılından yüz bin fazladır.

A. E. Y.

ZAYİ YÜZÜK

Birisi tek taş kafes üzerine piranta 11 altı cilâsız, diğeri beyaz taşlı iki adet (altın) yüzüğümü bir hafta evvel Kadıköyde kaybettim. Bulanlar Vatanda F. K. rumuzuna müracaatlarında mükâfatlandırılacaktır.

TAKSİTLE

Cep, kol saatleri Altın Metal
15 sene garantili
6 AY VADE

Kömür ve Odun
Sobaları
3-4 AY VADE

AEG Ev aletleri
Havagazı ve Elektrik ocakları
4 AY VADE

AEG Elektrik süpürgeleri
ve fırınları **6 AY VADE**
Bayram ve düğün hediyeleri
4-6 AY VADE

OSMAN ŞAKAR ve Şki.

Galata, Bankalar caddesi 59-47 Tel. 42769. Beyazıt, Üniversite caddesi No. 28 Kadıköy, İskele cad. No. 33/2

ODEON YENİ ÇIKAN Plâklar

Necmi Rıza Ahiskan

No. 270387

SANA NE OLDU GÖNÜL
GÖNLÜMÜ BİR TIFLI DİLBÂZ

A Y Ş E K I Z

No. 270388

RUHUNLA BENİ SEV GÜZELİM
İZTIRABIN SEVGİDEN Mİ?

A D A N A L I A B D İ

No. 270389

GELİN ATTAN İNMIYOR
AĞAM YATİYOR Halk şarkısı

İktisadi Yürüyüşün

Cumhuriyet fevkalâde sayışı çıktı

Bu nüshadaki bazı imzalar: Hüseyin Cahit Yalçın, Ahmet Emin Yalman, Yunus Nadi, Muhtittin Birgen, Şükrü Baban, Abidin Daver, Hakkı Tarık Us, Asım Us, Sadri Ertem, Etem İzzet Benice, Nizamettin Nazif ve Saide. Nefis bir kâğıt, zarif bir kapak 36 sayfa.

**Kuru Kahveci
MEHMET EFENDİ MAHDUMLARI**
Muhterem Müşterilerinin En Büyük
Bagramlarını Kutlular

Vatanda anaya huzur, yavruya sıhhat verneğe hâdim yeğâne

Türk müstahzaratı **ÇAPA MARKA'dır**
Beşiktaş: ÇAPAMARKA Tarihî Tesist: 1915

Adli Tıp İşleri Umum Müdürlüğünden :

	Asgari Kilo	Azami Kilo	Muhammen Flâtı Kuruş S.	Muvakkat teminatı Lira Kr.
Ekmeke	4000	5000	11 25	42 15
Francala	125	150	15 50	1 74
Sade yağı «Urfa»	400	450	140	47 25
Zeytin yağı	75	100	65	4 87
Sabun	175	225	38	6 41
Pirineç	1500	1800	39	52 65
Kuru fasulye «Horoz»	200	300	25	5 62
Nohut	150	350	24	6 30
Yeşil mercimek	50	150	24	2 70
Kuru soğan	250	350	5	1 24
Kesme şeker	150	250	40	7 50
Koyun eti «Dağlık»	1500	2500	42	78 75
İspanak	200	300	9	2 02
Pirasa	200	300	5	1 12
Kereviz kökü	100	200	10	1 50
Bakla	100	250	14	2 62

Adli tıp işleri müşahedehanesinin ikinciteşrin 940 başından Mayıs 941 sonuna kadar olan ihtiyaçlarından yukarıda yazılı 16 kalem yiyecek maddesi şartnamesi ve hileli açık eksiltmeye konmuştur.

- 1 — Açık eksiltme 7 ikinciteşrin 940 Perşembe günü saat 15 de Sogukçeşmede Adli Tıp İşleri Umum Müdürlüğü binasında yapılacaktır.
- 2 — Açık eksiltmeye konan yukarıda yazılı maddelerin muhammen fiyatları ve muvakkat teminat miktarları hıazalarunda gösterilmiştir.
- 3 — İstekiller şartnameyi komisyona müracaatla okuyabilirler.
- 4 — İstekiller bu maddelerin tamamı için teklifte bulunabilirler.
- 5 — Açık eksiltmeye gireceklerin Ticaret Odası sicilinde kayıtlı olmaları ve buna ait içinde bulunduğumuz senenin tarihile oda vesikasını hâmil bulunmaları lâzımdır. (10202)

İstanbul Belediyesi İlânları

Vesaiti nakliye resminden birikmiş borcunu vermediğinden dolayı tahsil emval kanunu hükümlerine ve daimi emcümne kararına göre Galata yolcu salonu karşısında Velinin tamirhanesi bahçesinde haciz altına alınan Kadri Yamana ait 454 plâkalı ve Mercedes markalı hususî binek otomobilinin 940 senesi birinciteşrin ayının 31 inci perşembe günü saat 11 de mezkûr garajda açık artırma suretile satılacaktır. (10378)

EMNİYET SANDIĞI İLÂNLARI

**Emniyet Sandığının Emlâk Satmak
ve Almak İstiğenleri Alâkadar Eden
Mühim Bir Kararı:**

Müessesemiz, emlak satın almak isteyen tasarruf erbabının, günden güne artan tavassut talepleri karşısında bir taraftan bunlara yardım, diğer taraftan millî servetin mühim bir rûknü olan emlakın masrafsız ve değer bedelle el değiştirmesini kolaylaştırmak suretile, mülk sahiplerine hizmet maksadile, şu kararı almıştır.

Bundan böyle İstanbuldaki satılık emlakın resim ve mufassal adresleri sair gerekli malûmat ile birlikte, mal sahiplerinin talep ve müracaatları üzerine, satış salonumuzda halka arz olunacaktır.

Her gün yüzlerce vatandaşın ziyaret edilen bu salonda gayrimenkullerin satılığa konmasındaki büyük menfaatleri halkımızın takdir edeceğine şüphe yoktur.

Bu işlerden alınacak ücret: Satılığa konan gayrimenkul için talep edilen bedel üzerinden, bir liradan aşağı olmamak kaydıile, üç ay için, bin liradan on iki buçuk kuruştur.

(10205)

Emlak satın almak isteyenlerin her şeyden evvel satış salonumuzu ziyaret etmelerini tavsiye ederiz.

Sahibi ve Neşriyat Müdürü: Ahmet Emin YALMAN
Basıldığı Yer: VATAN MATBAASI

1 — GENÇLİK
2 — GÜZELLİK
3 — SİHHAT

İşte yüksek bir kremde aranan bu meziyetlerin hepsini size

KREM PERTEV
Temin Edebilir.

- 1 — **KREM PERTEV:** Bir tuzale müstahzarıdır. İnce bir itina ve yapılmışdaki hususiyeti itibarile yüzdeki çizgi ve buruşuklukların teşekkülüne mâni olur. Deriyi genç ve gergin tutar.
- 2 — **KREM PERTEV:** Bir güzellik vasıtasıdır. Genişlemiş mesamatı sıkıştırarak ciltteki pürükle ve kabarcıkları giderir. Çiğ ve lekeleri izale eder. Teni mat ve şeffaf bir hale getirir.
- 3 — **KREM PERTEV:** Bir cilt devasıdır. Deri guddelerinin ifrazatını düzeltir. Silvice ve siyah noktaların tezahürüne mâni olur. Cilt adalesini besliyerek kuvvetlendirir. Kuru ciltler için yağlı, ve yağlı ciltler için yağsız hususî tıp ve vazoları vardır.

**Başka Bir
GÜZEL
Büyük Anne**

Bayan E. F. 50 yaşında olmama r a g men nasıl genç görünüme muvaffak olduğunu anlatıyor.

"Ben 51 yaşındayım, dört defa evlenmiş kuzum ve 3 adet çocuğum vardır. Buna rağmen ten ve cildimin 30 yaşlarında bir kadımlık gibi taze ve nemlin olduğunu söylüyorlar ve bunun sırrını öğrenmek istiyordim. Tatbik ettiğim usul budur.

Ben her akşam terkinde meşhur bir cilt mütehassısı tarafından keşfedilen ve cildi gençleştiren kremi «Bioce» ceverhi bulunan pembe renkteki TOKALON kremi kullanıyorum. Uyurken cildi, besleyip gençleştirmekte ve her sabah daha genç göstermektedir. Gündüzleri de beyaz (yağsız) TOKALON kremi kullanırım. Esmer ve sert cilttilerle çirkin tenler üzerinde şayanı hayret bir tesiri vardır. Mesamelerin dahiline nüfuz ettiğinden toz ve gayrisal maddeler ihraç ve siyah benleri izale eder ve açık mesameleri sıkıştırır. Bu suretle cildinizi yumuşatır ve güzelleştirir.

Siz de bugünden itibaren TOKALON kremi kullanınız; neticesinden son derece memnun kalacaksınız. Her yerde satılır.